

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

16 mei 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het UNESCO-verdrag
betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen,
en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	17
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	21
Advies van de Raad voor Cultuur	25
Advies van de Raad van State	29
Ontwerp van decreet	39
Bijlage: UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuurerfenissen, en de bijlage	43
– Nederlandse vertaling	45
– Franse tekst	63

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Algemene bespreking

1. *Ontstaan van het verdrag*

1.1. *Achtergrond*

Het verdrag betreffende de bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen (verder ook: het verdrag betreffende de diversiteit van cultuuruitingen) is aangenomen in het kader van de Organisatie van de Verenigde Naties (VN) voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO). Het vertrekpunt van dit verdrag lag echter bij een andere internationale organisatie, namelijk de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Verschillende lidstaten van de WTO wilden de toenemende liberalisering voor culturele goederen en diensten een halt toeroepen. Zij wilden immers dat het voeren van een eigen cultuurbeleid, bijvoorbeeld toekennen van subsidies en het opleggen van quota, ook in de toekomst mogelijk blijft.

In het kader van de General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) (goederen) wordt er voor sommige culturele goederen een uitzondering voorzien. In het kader van de General Agreement on Trade in Services (GATS) (diensten) hebben de lidstaten van de WTO voor sommige domeinen uitzonderingen bekomen op bepaalde principes. Voor de audiovisuele sector bijvoorbeeld genieten veel lidstaten, waaronder de Europese Unie (EU), een uitzondering op het principe van de meest begunstigde natie (dit wordt ook wel het MFN-principe genoemd). Dit principe is het beginsel van non-discriminatie dat alle leden verplicht alle andere leden onmiddellijk de meest begunstigde behandeling te verlenen die zij aan één handelspartner toekennen.

Vóór de inwerkingtreding van de GATS (1994) werd de leden de mogelijkheid geboden om vrijstellingen te bekomen voor deze clausule. Deze vrijstellingen moeten in principe vijfjaarlijks onderzocht worden en zijn in principe maar geldig voor tien jaar.

Binnen de GATS moest dan ook een oplossing gevonden worden om de specificiteit van de culturele

diensten te benadrukken, namelijk een permanente uitzondering voor culturele diensten. Aangezien het binnen het kader van de WTO niet mogelijk leek om een dergelijke regeling uit te werken, heeft men het forum verplaatst naar de UNESCO. Dat een groot aantal leden zowel binnen het kader van de WTO als in het kader van de UNESCO dezelfde zijn, kwam daarbij goed van pas.

Binnen de UNESCO werd ook niet meer van culturele exceptie maar van culturele diversiteit gesproken.

Het hanteren van een sterk defensief en soms zelfs agressief concept zoals culturele exceptie, maakte het bijzonder moeilijk partners te vinden in een strijd voor een nationaal cultuurbeleid tégen een internationaal beleid aangaande deze materie. Een consensus werd gevonden in het verdedigen van de culturele diversiteit. Het begrip 'culturele diversiteit' biedt het voordeel dat het meer aspecten dekt dan louter het economische aspect van diversiteit in het aanbod van culturele goederen en diensten. Zo wijst culturele diversiteit ook op de diversiteit van culturele identiteit van elk volk.¹ Het vertrekpunt in het kader van de WTO, dat een duidelijk omlijnde en louter economische inhoud had, kreeg zo binnen de UNESCO een veel complexere invulling.

1.2. *UNESCO-kader*

Het engagement van de UNESCO inzake culturele diversiteit is reeds terug te vinden in de oprichtingsakte van de UNESCO. Die akte bepaalt onder meer dat de UNESCO de bescherming en de promotie van de diversiteit tussen culturen moet verzekeren en dat zij aanbevelingen doet voor de uitwerking van internationale akkoorden die zij nuttig acht om het vrij verkeer van geschreven ideeën en ideeën in beeldvorm te vergemakkelijken.

Om die doelstellingen te verwezenlijken heeft de UNESCO al inspanningen geleverd. Dat gebeurde enerzijds door de uitwerking van definities van de verschillende concepten en anderzijds door de uitwerking van normatieve instrumenten, teneinde een politiek en juridisch kader te scheppen dat aanvaardbaar is voor de internationale gemeenschap.

¹ Parafrasering uit een artikel van prof. Caroline Pauwels, expert.

Een van die beleidsmatige instrumenten is de universele verklaring van de UNESCO over de culturele diversiteit die op 2 november 2001 samen met een actieplan aangenomen werd tijdens de Algemene Conferentie van de UNESCO. In die universele verklaring – die slechts een morele en politieke verbintenis is voor de onderschrijvende leden – wordt culturele diversiteit voor het eerst erkend als zijnde ‘patrimoine commun de l’humanité’. De UNESCO neemt het engagement op zich om haar normatieve actie en de sensibilisering over deze materie verder te zetten. Het actieplan voorziet dat de UNESCO de reflectie over de opportuniteit van een internationaal juridisch bindend instrument voor culturele diversiteit, zal aanmoedigen.

In oktober 2003 nam de Algemene Conferentie van de UNESCO unaniem het initiatief om te onderhandelen over een verdrag betreffende de bescherming van de diversiteit van culturele inhoud en artistieke expressie². Er werd geopteerd voor dat thema aangezien de diversiteit van culturele inhoud en artistieke expressies bijzonder in het gedrang komen door de mondialisering. Bovendien was er nog geen adequaat internationaal verdrag.

Directeur-generaal Matsuura van de UNESCO riep 15 onafhankelijke experts samen om suggesties of adviezen uit te werken. Die onafhankelijke experts vergaderden tussen december 2003 en mei 2004 en zij stelden een ontwerptekst op die door de directeur-generaal bezorgd werd aan de lidstaten.

In september 2004 begonnen de onderhandelingen over een voorontwerp van verdrag. Naast onafhankelijke experts werden ook experts van de lidstaten uitgenodigd. De directeur-generaal van de UNESCO consulteerde zelf een aantal internationale organisaties zoals de Wereldorganisatie voor de Intellectuele Eigendom (WIPO), de Conferentie van de Verenigde Naties voor Handel en Ontwikkeling (UNCTAD) en de WTO.

Tussen september 2004 en juni 2005 vonden drie onderhandelingssessies plaats. Hun werkzaamheden resulteerden in een herzien ontwerp van verdrag. In september 2005 nam de Uitvoerende Raad van de UNESCO een besluit aan waarbij de goedkeuring

van het verdrag tijdens de Algemene Conferentie van oktober 2005 aanbevolen werd.

Het verdrag werd op 20 oktober 2005 aangenomen tijdens de 33e zitting van de Algemene Conferentie. Deze goedkeuring staat gelijk met een ondertekening.

2. *Vlaanderen en de culturele diversiteit*

Het thema culturele diversiteit in het algemeen en het verdrag betreffende de diversiteit van cultuuruitingen in het bijzonder, zijn een belangrijke beleidsdoelstelling van de Vlaamse overheid. In het regeerakkoord wordt bijvoorbeeld vermeld dat Vlaanderen op een actieve wijze zal meewerken aan de totstandkoming van het UNESCO-verdrag. Dezelfde idee is hernoemen in de beleidsnota. Naar aanleiding van de start van de internationale onderhandelingen in het kader van de UNESCO besloot de Vlaamse Regering op 7 januari 2005 een Vlaamse Werkgroep Culturele Diversiteit (WG CD) op te richten met als opdracht de Vlaamse bijdrage daartoe te coördineren. Die werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle ministers en alle departementen en wordt voorgezeten door de vertegenwoordigers van de ministers respectievelijk bevoegd voor het cultuurbeleid en het buitenlands beleid. Deze werkgroep werkte ook actief mee aan de verdragsonderhandelingen.

Het verdrag is uitermate belangrijk voor Vlaanderen in de mate dat het het recht erkent van staten om een eigen cultuurbeleid te blijven voeren. De uitdaging zal ook voor Vlaanderen erin bestaan om in de toekomst de doelstellingen die geformuleerd zijn in het verdrag, uit te dragen en gewicht te geven in andere internationale fora waaronder de WTO. Onder die doelstellingen zijn er enkele die verband houden met ontwikkelingssamenwerking of liever samenwerkingsontwikkeling. Deze doelstellingen zullen voor de cultuurminister een leidraad zijn in het samenwerkingsontwikkelingsbeleid.

3. *Voorstel van interpretatieve verklaring*

Het verdrag laat reserves toe. Het verdragenrecht bepaalt dat bij verdragen die geen verbod tot het maken van reserves bevatten, het maken van reserves toegelaten is, op voorwaarde dat deze niet onverenigbaar zijn met het voorwerp en het doel van het verdrag.

² De term ‘culturele inhoud en artistieke expressie’ werd in een latere fase vervangen door ‘cultuuruitingen’.

De WG CD heeft zich eveneens gebogen over de wenselijkheid van het neerleggen van een interpretatieve verklaring met betrekking tot rechten voor privépersonen in de Belgische federatie. De WG CD kwam tot de conclusie dat het wenselijk is een interpretatieve verklaring neer te leggen.

De effectieve toepassing van dit verdrag en de weerslag ervan op de organisatie van de Belgische federatie en de bestaande regelgeving inzake het gebruik van talen is hoe dan ook moeilijk in te schatten. Niettemin kan men twee knelpunten in de verdragstekst onderscheiden, het ene knelpunt heeft te maken met het voeren van het cultuurbeleid zelf (verdragsartikel 7)³ en het andere met de algemene organisatie van de Belgische federatie, in het bijzonder de bevoegdheidsverdeling over de bestuurniveaus en de regelgeving inzake taalgebruik (verdragsartikel 23)⁴.

In dit verband wordt de zogenaamde monistische aard van de Belgische rechtsorde belangrijk. Het concept 'doorwerking' is in België ruimer dan het begrip 'rechtstreekse werking van self sufficient verdragsbepalingen', zoals dat traditioneel in de Belgische rechtsleer, voortbouwend op de arresten Van Gend & Loos en Costa t./ ENEL van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en *Franco-Suisse Le Ski*⁵ van het Hof van Cassatie gehanteerd werd. Met andere woorden, de Belgische rechtsorde kenmerkt zich door haar grote openheid ten opzichte van de internationale rechtsorde, waaronder verdragen. Het komt erop neer dat in België het interne recht en het internationale recht bijna volledig als één rechtstelsel beschouwd worden. Dit noemt men het 'monisme', dat de antipode is van het dualisme dat bijvoorbeeld in Groot-Brittannië geldt.

³ Artikel 7 – Maatregelen ter bevordering van cultuuruitingen

1. De partijen streven ernaar om op hun grondgebied de omstandigheden te scheppen die personen en maatschappelijke groepen ertoe aanzetten:
 - a) hun eigen cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden, te distribueren en er toegang toe te hebben, rekening houdende met de specifieke omstandigheden en behoeften van vrouwen en van diverse groepen in de samenleving, met inbegrip van personen die tot een minderheid behoren en autochtone volkeren;
 - b) toegang te hebben tot diverse cultuuruitingen uit hun grondgebied en uit andere landen in de wereld.
2. De partijen streven er eveneens naar de belangrijke bijdrage te erkennen van kunstenaars en van al wie bij het scheppingsproces betrokken is, van culturele gemeenschappen en van organisaties die hen in hun werk steunen, alsook hun centrale rol die erin bestaat de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen.

⁴ Artikel 23 – Intergouvernementeel Comité

1. Bij de UNESCO wordt een Intergouvernementeel Comité voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen ingesteld, hierna 'het Intergouvernementeel Comité' te noemen. Het comité telt vertegenwoordigers van 18 staten die partij zijn bij het verdrag. Zij worden, zodra dit verdrag overeenkomstig artikel 29 in werking treedt, voor vier jaar door de Conferentie van de Partijen verkozen.
2. Het Intergouvernementeel Comité komt één keer per jaar bijeen.
3. Het Intergouvernementeel Comité staat onder toezicht en volgt de richtsnoeren van de Conferentie van de Partijen en is haar rekenschap verschuldigd.
4. Het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité wordt op 24 gebracht zodra er 50 partijen zijn bij het verdrag.

5. De verkiezing van de leden van het Intergouvernementeel Comité is gebaseerd op de beginselen van een billijke geografische spreiding en roulering.

6. Onverminderd de andere bevoegdheden die dit verdrag het Intergouvernementeel Comité verleent, heeft dat comité volgende taken:

- a) de verwezenlijking van de doelstellingen van dit verdrag bevorderen en de follow-up van de tenuitvoerlegging stimuleren en verzekeren;
- b) op verzoek van de Conferentie van de Partijen de operationele richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging en de toepassing van de bepalingen van het verdrag opstellen en haar die ter goedkeuring voorleggen;
- c) de verslagen van de partijen bij het verdrag, samen met zijn opmerkingen en een samenvatting van de inhoud van beide documenten, doen toekomen aan de Conferentie van de Partijen;
- d) passende aanbevelingen doen in situaties die de partijen hem overeenkomstig de relevante bepalingen van het verdrag, en in het bijzonder artikel 8, ter kennis brengen;
- e) raadgegingsprocedures en -mechanismen instellen om de verwezenlijking van de doelstellingen en de beginselen van dit verdrag in andere internationale fora te bevorderen;
- f) alle taken uit te voeren waarom de Conferentie van de Partijen verzoekt.

7. Overeenkomstig zijn reglement van orde, kan het Intergouvernementeel Comité op elk ogenblik overheidsorganen, privé-organen of natuurlijke personen op zijn vergaderingen uitnodigen om hen over specifieke aangelegenheden te raadplegen.

8. Het Intergouvernementeel Comité stelt zijn reglement van orde vast en legt het ter goedkeuring voor aan de Conferentie van de Partijen.

⁵ Cass. 27 mei 1971 – *Franco-Suisse Le Ski*, Arr. Cass. 1971, 959.

Bovendien hebben de meeste VN-verdragen als dusdanig geen directe werking in het interne recht van België. In universele verdragen van de (gespecialiseerde instellingen van de) VN is er voorlopig geen precedent gevonden voor een dwingende directe werking. Voor deze verdragen, en ook voor andere internationale normen dan het Europese Gemeenschapsrecht, blijft de vraag van inroepbaarheid van het internationale recht behoren tot de eigen grondwettelijke orde van de staat die verdragspartij is: deze inroepbaarheid is in essentie een vraag naar de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht aan de ene kant en de rechterlijke macht aan de andere kant bij de tenuitvoerlegging van internationale verplichtingen van de verdragsluitende staat.

Verdragsartikel 7 kan, wegens de beleidsvrijheid die het laat, geen toepassing as such hebben in het Belgische rechtsverkeer – het is niet ‘self sufficient’. Niettemin, vloeit de doorwerking ervan in België voort uit de openheid van de Belgische rechtsorde (zijn ‘monistische’ aard) ten opzichte van de internationale rechtsorde waartoe verdragen behoren en uit de samenhang met andere verdragen waarbij België partij is. Voor een uitgebreide toelichting hierover wordt weer verwezen naar het advies van de Katholieke Universiteit Leuven (KUL), Instituut voor Internationaal Recht (IIR).

Inhoudelijk geeft artikel 7 een richting aan in het beleid inzake cultuuruitingen met de bijzin “rekening houdende met de specifieke omstandigheden en behoeften van vrouwen en van diverse groepen in de samenleving, met inbegrip van personen die tot een minderheid behoren en autochtone volkeren”. Het beleid ter bevordering en bescherming van culturele diversiteit in zijn cultuuruitingen dient dus te beantwoorden aan bepaalde behoeften van maatschappelijke groepen, waaronder minderheden. Zulke beleidsmaatregelen moeten een positieve houding impliceren ten opzichte van alle cultuuruitingen op het territorium van de verdragspartijen.

Naast artikel 7 is er een ander mogelijk knelpunt, dat verband houdt met de toepassing van het verdrag vanaf zijn inwerkingtreding. Verdragsartikel 23 richt immers een Intergouvernementeel Comité op dat toezicht zal houden op de toepassing van het verdrag en dat daarover aan de Conferentie van de Partijen (verdragsartikel 22) zal rapporteren. Wat meer is, verdragsartikel 23, 7°, bepaalt dat dit comité niet enkel overheidsinstellingen, maar ook privé-instellingen

en natuurlijke personen hiervoor kan raadplegen en kan betrekken bij zijn beraadslagingen. Deze bewaking van de verdragstoepassing is vergelijkbaar met die van andere verdragen gesloten in het kader van de VN of van andere internationale organisaties, waaronder de Raad van Europa (RVE), die slaan op mensenrechten in het algemeen en/of rechten van minderheden in het bijzonder. Een belangrijk verschil met de RVE bestaat erin dat er in dit verdrag geen formele sancties zijn voorzien, maar niettemin is een morele of politieke beoordeling door de internationale gemeenschap mogelijk.

Bijgevolg is er principieel, omwille van de twee mogelijke knelpunten, een behoefte aan een verklaring die de kansen verkleint op het vorderen van rechten qua cultuuruitingen in het algemeen en qua taalgebruik in het bijzonder. De bewoordingen ervan moeten juridisch en beleidsmatig vooral afgewogen worden in het licht van deze verdragstekst, van andere verdragen waaraan België al gebonden is (bijvoorbeeld het verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten, het zogenaamde BUPO-verdrag, en het gelijkkluidende Kinderrechtenverdrag) en van het bovenvermelde monisme van de Belgische rechtsorde. Ingevolge de medebevoegdheid van het federale bestuursniveau en het gefedereerde, in het bijzonder qua gebruik van talen, is een consensus nodig tussen alle bevoegde overheden in België.

Van haar kant kan de Franse Gemeenschap (FG) het Vlaamse voorstel voor het neerleggen van zulke interpretatieve verklaring tot nu toe niet ondersteunen. Omdat de WG CD zich vorig jaar heeft gefocust op het bereiken van een consensus met de FG, liep de Vlaamse verdragsprocedure sinds de aanneming van het verdrag in de UNESCO, vertraging op. De WG CD wenste namelijk dit ontwerp van decreet samen met een consensus over die verklaring voor te leggen aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement. Ondertussen werkte de FG haar instemmingprocedure af, hierin gevolgd door de andere deelstaten. De federale instemmingprocedure en die van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest lopen nog.

De Vlaamse Regering zal erop blijven aandringen dat de federale overheid vóór of uiterlijk samen met de internationale ratificatieakte een interpretatieve verklaring bij de UNESCO neerlegt. In de lijn van het verloop van de internationale onderhandelingen, kan men dit verdrag immers beschouwen als een instrument tussen staten, dat in de toekomst van belang

moet zijn in internationale fora, bijvoorbeeld in de WTO. Indien men deze visie volgt, dient dit verdrag voor de Belgische rechter niet ingeroepen te worden door privépersonen.

De Vlaamse Regering heeft daarom aan de ministers respectievelijk bevoegd voor het cultuurbeleid en voor het buitenlands beleid, als co-voorzitters van de WG CD, het mandaat gegeven om tijdens de parlementaire verdragsprocedure verder te onderhandelen met de federale overheid en de andere deelstatelijke overheden. Het doel blijft een interpretatieve verklaring opmaken die aan de twee vermelde knelpunten tegemoet komt. Deze twee ministers zullen zich blijven inspannen om de andere overheden ervan te overtuigen de interpretatieve verklaring bij consensus aan te nemen en te laten neerleggen bij de UNESCO. De cultuurminister en de buitenlandminister blijven de andere regeringsleden en het Vlaams Parlement hierover informeren.

Aangezien dit verdrag echter een beleidsprioriteit is voor de Vlaamse overheid, zoals blijkt uit het regeerakkoord en de beleidsnota voor deze legislatuur, en omdat andere verdragspartijen, waaronder de Europese Commissie, oproepen tot een snelle ratificatie, is het aangewezen om de instemmingsprocedure op Vlaams niveau aan te vatten zonder een intrafederale consensus over die verklaring. Vandaar dat dit dossier met een ontwerp van instemmingsdecreet voorligt, ondanks het feit dat er nog geen consensus is over die verklaring.

II. Artikelsgewijze bespreking

In de preambule wordt gewezen op het belang van de culturele diversiteit die behoort tot het gemeenschappelijk erfgoed van de mensheid en tot ieders voordeel moet gekoesterd en bewaard worden. Culturele diversiteit wordt beschouwd als een noodzakelijke voorwaarde voor vrede en veiligheid en een belangrijk element voor de verwezenlijking van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.

Er wordt onderstreept dat cultuur een strategisch element is in het ontwikkelingsbeleid en een belangrijke factor vormt voor de sociale cohesie in het algemeen en voor de verbetering van de status en de rol van de vrouw in het bijzonder. De vitaliteit van de culturen is voor iedereen van belang, ook voor mensen die tot minderheden behoren en voor autochtone volkeren.

De opstellers van het verdrag zijn zich bewust van het feit dat aan de UNESCO een specifiek mandaat toevertrouwd is om het respect voor de diversiteit van de culturen te verzekeren en aanbevelingen te doen voor de internationale akkoorden die zij nuttig acht om het vrije verkeer van ideeën via woord en beeld te bevorderen.

I. Doelstellingen en leidende beginselen

Artikel 1 geeft de doelstellingen van het verdrag aan:

- de diversiteit van cultuuruitingen beschermen en bevorderen;
- de voorwaarden scheppen opdat culturen zich kunnen ontplooiën en vrij met elkaar kunnen omgaan;
- de dialoog tussen culturen aanmoedigen om meer intense en evenwichtige uitwisselingen op cultureel vlak te verzekeren zodat zij het intercultureel respect en een vredescultuur ten goede komen;
- de interculturaliteit stimuleren om de culturele wisselwerking te ontwikkelen en op die manier bruggen tussen volkeren te slaan;
- het respect voor de diversiteit van cultuuruitingen en de waarde van die diversiteit bevorderen;
- nogmaals het belang bevestigen van het verband tussen cultuur en ontwikkeling voor alle landen en voor de ontwikkelingslanden in het bijzonder, en maatregelen aanmoedigen met het oog op de erkenning van de werkelijke waarde van dat verband;
- de specifieke aard erkennen van culturele activiteiten, goederen en diensten als dragers van identiteiten, waarden en betekenissen;
- nogmaals het soevereine recht van de staten bevestigen om een beleid te voeren dat zij passend achten voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;
- de internationale samenwerking en solidariteit versterken teneinde de capaciteiten te verhogen van de ontwikkelingslanden om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen.

Artikel 2 formuleert de leidende beginselen:

- respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden: niemand mag zich op de verdragsbepalingen beroepen om de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te schenden of hun strekking te beperken;
- soevereiniteit: de staten hebben het recht soevereine maatregelen te nemen en een beleid te voeren ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op hun grondgebied;
- gelijkwaardigheid van en gelijk respect voor alle culturen met inbegrip van die van personen die tot minderheden behoren en van autochtone volkeren;
- internationale solidariteit en samenwerking zodat alle landen en vooral de ontwikkelingslanden middelen kunnen creëren en versterken die nodig zijn voor hun cultuuruiting met inbegrip van hun cultuurindustrie;
- complementariteit van de economische en culturele aspecten van ontwikkeling;
- duurzame ontwikkeling: bescherming, bevordering en behoud van culturele diversiteit zijn essentiële voorwaarden voor een duurzame ontwikkeling;
- billijke toegang tot een rijk en gediversifieerd scala van cultuuruitingen en de toegang van de culturen tot de middelen om zich uit te drukken en hun uitingen te verspreiden;
- openheid en evenwicht.

II. Toepassingsgebied

Artikel 3 stelt dat het verdrag van toepassing is op de maatregelen en het beleid van de partijen met betrekking tot de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen.

III. Definities

Artikel 4 geeft een omschrijving van:

- culturele diversiteit: de veelheid aan vormen waarvoor de culturen van groepen en samenlevingen

tot uiting komen; die uitingen worden binnen en tussen de groepen en samenlevingen overgebracht; culturele diversiteit komt ook tot uiting via de verschillende wijzen om cultuuruitingen te scheppen, te produceren, te verspreiden, te distribueren en te genieten;

- culturele inhoud: de symbolische betekenis, de artistieke dimensie en de culturele waarden waaraan culturele identiteiten ten grondslag liggen of die deze tot uiting brengen;
- cultuuruitingen: uitingen die het resultaat zijn van de creativiteit van individuen, groepen en samenlevingen en die een culturele inhoud hebben;
- culturele activiteiten, goederen en diensten: activiteiten, goederen en diensten die gezien hun specifieke aard, aanwending of doel, vorm geven aan cultuuruitingen of die overbrengen, ongeacht hun commerciële waarde; culturele activiteiten kunnen een doel op zich zijn maar zij kunnen ook bijdragen tot de productie van culturele goederen en diensten;
- cultuurindustrie: de industrie die culturele goederen of diensten produceert of distribueert;
- cultuurbeleid en culturele maatregelen: het beleid en de maatregelen op lokaal, nationaal, regionaal of internationaal vlak, ongeacht of zij op de eigenlijke cultuur toegespitst zijn dan wel of zij bedoeld zijn om een rechtstreekse uitwerking te hebben op cultuuruitingen;
- bescherming: het nemen van maatregelen met het oog op het behoud, de vrijwaring en de versterking van de diversiteit van cultuuruitingen;
- interculturaliteit: het bestaan van en de billijke wisselwerking tussen culturen alsook de mogelijkheid om via dialoog en wederzijds respect tot gezamenlijke cultuuruitingen te komen.

IV. Rechten en verplichtingen van de partijen

Artikel 5 geeft de algemene regel aan: de partijen bevestigen hun soevereine recht om hun eigen cultuurbeleid te bepalen en uit te voeren en om maatregelen te nemen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen en ter versterking van de internationale samenwerking teneinde de doelstellingen van het verdrag te verwezenlijken. Het

beleid en de maatregelen moeten in overeenstemming zijn met het verdrag.

Artikel 6 geeft een overzicht van de rechten van de partijen op nationaal vlak; zij kunnen volgende maatregelen nemen:

- regelgeving ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;
- maatregelen die de nationale culturele activiteiten, goederen en diensten passende kansen bieden om hun plaats te vinden wat betreft hun schepping, productie, verspreiding, distributie en genot, met inbegrip van maatregelen met betrekking tot de gebruikte taal;
- maatregelen die de onafhankelijke nationale cultuurindustrie en de activiteiten van de informele sector effectieve toegang geven tot de middelen om culturele activiteiten, goederen en diensten te produceren, te verspreiden en te distribueren;
- maatregelen om financiële overheidssteun toe te kennen;
- maatregelen om non-profitorganisaties, overheids- en privé-instellingen, kunstenaars en andere professionals uit de cultuursector aan te moedigen om de vrije uitwisseling en het vrij verkeer van ideeën en cultuuruitingen en van culturele activiteiten, goederen en diensten te ontwikkelen en te bevorderen, en hun creativiteit en ondernemingsgeest te stimuleren;
- maatregelen om openbare instellingen op te richten en te ondersteunen;
- maatregelen om kunstenaars en andere betrokkenen aan te moedigen en te steunen;
- maatregelen ter bevordering van de diversiteit van de media.

Volgens artikel 7 streven de partijen ernaar om de omstandigheden te scheppen die personen en maatschappelijke groepen ertoe aanzetten om:

- hun eigen cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden, te distribueren en er toegang toe te krijgen; er moet daarbij rekening gehouden worden met de specifieke omstandigheden en behoeften van vrouwen en diverse groepen zoals minderheden en autochtonen;

- toegang te hebben tot diverse cultuuruitingen uit eigen land of het buitenland.

De partijen erkennen de belangrijke bijdrage van kunstenaars en personen die bij het scheppingsproces betrokken zijn en van culturele gemeenschappen en organisaties die hen in hun werk steunen.

Artikel 8 stelt dat een partij maatregelen kan nemen wanneer zij van oordeel is dat cultuuruitingen gevaar lopen te verdwijnen, bedreigd zijn of dringend moeten gevrijwaard worden; zij brengen daarover verslag uit bij het Intergouvernementeel Comité.

Artikel 9 bepaalt dat de partijen informatie uitwisselen en voldoende transparantie aan de dag leggen: zij bezorgen om de vier jaar een verslag aan de UNESCO, wijzen een contactpunt aan dat bevoegd is voor de uitwisseling van informatie en delen informatie mee.

Artikel 10 belicht de rol van de partijen op het vlak van voorlichting en bewustmaking van het publiek: zij wijzen op het belang van de diversiteit van cultuuruitingen door het opzetten van voorlichtings- en bewustmakingsprogramma's, zij werken samen met andere partijen en organisaties en zij zetten zich in om creativiteit aan te moedigen en productiecapaciteiten te versterken.

Volgens artikel 11 erkennen de partijen de essentiële rol van het maatschappelijk middenveld en moedigen zij dat middenveld aan om actief te participeren.

Artikel 12 gaat over de bevordering van internationale samenwerking om gunstige voorwaarden te scheppen voor de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, teneinde:

- de dialoog over het cultuurbeleid en culturele aangelegenheden te bevorderen;
- de strategische en beheerscapaciteiten van de overheidssector in de openbare cultuurinstellingen te versterken;
- de partnerschappen met en tussen het maatschappelijk middenveld, niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en de privésector te versterken;
- de aanwending van nieuwe technologieën te bevorderen en partnerschappen aan te moedigen;
- het sluiten van coproducties en codistributieovereenkomsten aan te moedigen.

Artikel 13 bepaalt dat de partijen streven naar de integratie van cultuur in hun ontwikkelingsbeleid om gunstige voorwaarden te scheppen voor duurzame ontwikkeling.

Artikel 14 stelt dat de partijen zich beijveren om de samenwerking met het oog op duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding te steunen, in het bijzonder wat betreft de specifieke behoeften van de ontwikkelingslanden, teneinde het ontluiten van een dynamische culturele sector te bevorderen door:

- de versterking van de cultuurindustrie van de ontwikkelingslanden;
- de versterking van de capaciteiten door uitwisseling van informatie, ervaring en deskundigen en door opleiding van human resources in ontwikkelingslanden;
- overdracht van technologie en knowhow door de invoering van passende incentives;
- financiële steun door de oprichting van een Internationaal Fonds voor culturele diversiteit, de toekenning van passende publieke ontwikkelingshulp en andere vormen van financiële hulp.

Volgens artikel 15 stimuleren de partijen de ontwikkeling van partnerschappen die tot doel hebben samen te werken met ontwikkelingslanden aan de versterking van hun capaciteit om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen. Die partnerschappen zullen de nadruk leggen op de verdere ontwikkeling van infrastructuur, human resources en beleidsmaatregelen, alsook op de uitwisseling van culturele activiteiten, goederen en diensten.

Artikel 16 stelt dat de ontwikkelde landen de culturele uitwisselingen met de ontwikkelingslanden moeten bevorderen door hun kunstenaars, cultuurbeoefenaars en culturele goederen en diensten door middel van een passend institutioneel en juridisch kader een voorkeursbehandeling te geven.

Artikel 17 geeft aan dat de partijen moeten samenwerken in geval van een ernstige bedreiging van cultuuruitingen.

Artikel 18 gaat over de oprichting van een Internationaal Fonds voor culturele diversiteit dat bestaat uit deposito's overeenkomstig het financieel reglement van de UNESCO. De middelen van het fonds komen

uit vrijwillige bijdragen van de partijen, fondsen die toegewezen zijn door de Algemene Conferentie van de UNESCO, storting, giften of legaten van andere staten, organisaties en programma's van de VN, instellingen of privépersonen, de verschuldigde rente op de middelen van het fonds, de opbrengst van inzamelingen en ontvangsten van manifestaties en alle andere middelen die het reglement toestaat.

Het Intergouvernementeel Comité beslist over de aanwending van de middelen op grond van de richtsnoeren van de Conferentie van de Partijen. Het kan voor algemene of specifieke doelstellingen in verband met welomschreven projecten bijdragen en andere vormen van steun aanvaarden.

Aan de bijdragen mogen geen politieke, economische of andere voorwaarden verbonden zijn. De partijen streven ernaar om regelmatig vrijwillige bijdragen te storten voor de uitvoering van het verdrag.

Artikel 19 behandelt de uitwisseling, analyse en verspreiding van informatie. De partijen wisselen informatie en deskundigheid op het vlak van gegevensverzameling en statistieken uit terwijl de UNESCO het verzamelen, de analyse en de verspreiding van de informatie bevordert door gebruik te maken van de bestaande mechanismen van het secretariaat. De UNESCO creëert en actualiseert een gegevensbank. Zij besteedt ook bijzondere aandacht aan de versterking van de capaciteit en de deskundigheid van de partijen die om bijstand vragen.

V. Verhouding tot andere internationale akten

Artikel 20 stelt dat de partijen hun verplichtingen te goeder trouw moeten nakomen. Zonder het verdrag aan andere verdragen ondergeschikt te maken, bevorderen zij de wederzijdse ondersteuning van het verdrag en andere verdragen waarbij zij partij zijn en houden zij bij de interpretatie en de toepassing van andere verdragen of bij het aangaan van andere internationale verplichtingen, rekening met de relevante bepalingen van het verdrag. Niets in het verdrag mag geïnterpreteerd worden als een wijziging van de rechten en verplichtingen van de partijen krachtens andere verdragen.

Volgens artikel 21 verbinden de partijen zich ertoe de verwezenlijking van de doelstellingen en beginse-

len van het verdrag op andere internationale fora te bevorderen. Indien nodig plegen zij overleg.

VI. Organen van het verdrag

De Conferentie van de Partijen (artikel 22) is het plenaire en hoogste orgaan. Zij komt om de twee jaar in gewone zitting bijeen, zo mogelijk in het kader van de Algemene Conferentie van de UNESCO. Zij kan ook in buitengewone zitting bijeenkomen wanneer zij daartoe beslist of wanneer het Intergouvernementeel Comité van minstens een derde van de partijen een verzoek ontvangt. De conferentie stelt haar huishoudelijk reglement vast, zij verkiest de leden van het Intergouvernementeel Comité, ontvangt en bespreekt de verslagen van de partijen, keurt de operationele richtsnoeren goed en neemt alle nodige maatregelen voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het verdrag.

Het Intergouvernementeel Comité voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen (artikel 23) telt vertegenwoordigers van 18 partijen die voor vier jaar door de Conferentie van de Partijen verkozen worden. Het aantal leden wordt op 24 gebracht zodra 50 staten partij zijn bij het verdrag. De verkiezing van de leden is gebaseerd op de beginselen van een billijke geografische spreiding en roulatie. Het Intergouvernementeel Comité komt eenmaal per jaar bijeen. Het staat onder toezicht van de Conferentie van de Partijen, volgt haar richtsnoeren op en is haar rekenschap verschuldigd.

Het Intergouvernementeel Comité staat in voor:

- de bevordering van de verwezenlijking van de doelstellingen van het verdrag en de stimulering en de verzekering van de follow-up van de tenuitvoerlegging;
- het opstellen van de operationele richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging en de toepassing van de bepalingen van het verdrag, dit op verzoek van de Conferentie van de Partijen, aan wie het comité die richtsnoeren ter goedkeuring voorlegt;
- het doorsturen van de verslagen van de partijen met opmerkingen en een samenvatting naar de Conferentie van de Partijen;
- het doen van passende aanbevelingen;
- het instellen van raadplegingsprocedures en -mechanismen om de verwezenlijking van de doelstellingen en de beginselen van het verdrag in andere internationale fora te bevorderen;
- het uitvoeren van taken op verzoek van de Conferentie van de Partijen.

Het Intergouvernementeel Comité kan overheids- en privé-organen of natuurlijke personen uitnodigen op zijn vergaderingen. Het stelt zijn huishoudelijk reglement vast en legt het ter goedkeuring voor aan de Conferentie van de Partijen.

Het secretariaat van de UNESCO (artikel 24) zorgt voor bijstand. Het stelt de documentatie van de Conferentie van de Partijen en van het Intergouvernementeel Comité samen, stelt de ontwerpagenda van hun vergaderingen op, helpt hun beslissingen uit te voeren en brengt er verslag over uit.

VII. Slotbepalingen

Artikel 25 behandelt de regeling van geschillen. Wanneer de partijen door overleg een geschil niet kunnen oplossen, doen zij een beroep op de bijstand of de bemiddeling van een derde. Wanneer dan nog geen oplossing gevonden is, kan één van de partijen een beroep doen op de verzoeningsprocedure die in de bijlage bij het verdrag beschreven wordt. De partijen overwegen te goeder trouw het voorstel van de verzoeningscommissie voor de regeling van het geschil. Elke partij kan bij de neerlegging van haar akte verklaren dat zij de verzoeningsprocedure niet erkent. Die verklaring kan steeds ingetrokken worden door middel van kennisgeving aan de directeur-generaal van de UNESCO.

Artikel 26 bepaalt dat het verdrag onderworpen is aan bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding door de lidstaten van de UNESCO, overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke procedures. De akten worden gedeponereerd bij de directeur-generaal van de UNESCO.

Artikel 27 gaat over de toetreding van staten die geen lid zijn van de UNESCO maar wel van de VN of van een van haar gespecialiseerde instellingen en die door de Algemene Conferentie uitgenodigd worden. Toetreding is ook mogelijk voor gebieden die een door de VN erkende volledige interne autonomie genieten

maar niet volledig onafhankelijk zijn en die bevoegd zijn voor de aangelegenheden die in het verdrag geregeld worden en voor het sluiten van verdragen. Ook organisaties voor regionale economische integratie kunnen toetreden.

Artikel 28 stelt dat elke partij een contactpunt aanwijst.

Volgens artikel 29 treedt het verdrag in werking drie maanden na de datum waarop de dertigste akte van bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding neergelegd is. Voor alle andere partijen treedt het in werking drie maanden na de neerlegging van de akte. Een akte die door een organisatie voor regionale economische integratie neergelegd wordt, wordt niet meegeteld.

Artikel 30 geldt voor partijen met een federaal of niet-unitair grondwettelijk stelsel. Indien de toepassing van de bepalingen behoort tot de bevoegdheid van de federale of centrale wetgevende macht, heeft de federale of centrale regering dezelfde verplichtingen als de partijen die geen federale staat zijn. Indien de toepassing behoort tot de bevoegdheid van de samenstellende delen die krachtens het grondwettelijk stelsel van de federatie niet gehouden zijn wetgevingsmaatregelen te nemen, brengt de federale overheid die bepalingen ter kennis van de bevoegde overheden van de samenstellende delen.

Het verdrag kan volgens artikel 31 steeds opgezegd worden door een schriftelijke mededeling aan de directeur-generaal van de UNESCO. De opzegging wordt van kracht twaalf maanden na ontvangst van de mededeling. Zij wijzigt geenszins de financiële verplichtingen die de opzeggende partij moet nakomen tot de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

Artikel 32 regelt de taken van de directeur-generaal van de UNESCO, die optreedt als depositaris. Hij doet mededeling aan de lidstaten, de niet-lidstaten, de organisaties voor regionale economische integratie en de VN van de neerlegging van de akten van bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding en van de opzeggingen.

Artikel 33 stelt dat elke partij schriftelijk amendementen kan voorstellen. De depositaris stuurt die amendementen naar alle partijen. Indien binnen zes maanden minstens de helft van de partijen positief gereageerd heeft, legt de depositaris de amendemen-

ten voor aan de Conferentie van de Partijen. Zij worden aangenomen met een tweederde meerderheid van de aanwezige stemgerechtigde partijen. Daarna worden zij ter bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding voorgelegd aan de partijen. Zij treden in werking drie maanden na de neerlegging van de akten door twee derden van de partijen.

Bovenvermelde procedure is niet van toepassing op de amendering op artikel 23 betreffende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Die amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming.

Artikel 34 geeft de talen aan waarin het verdrag opgesteld is en artikel 35 bepaalt dat het verdrag geregistreerd wordt bij het secretariaat van de VN.

In de bijlage wordt de verzoeningsprocedure beschreven. De verzoeningscommissie bestaat uit vijf leden tenzij de partijen daar anders over beslissen. Elke betrokken partij wijst twee leden aan. De voorzitter wordt door de aangewezen leden in onderling akkoord gekozen. Bij een geschil tussen meer dan twee partijen, wijzen de partijen met dezelfde belangen hun leden in onderlinge overeenstemming aan. Wanneer minstens twee partijen onafhankelijke belangen hebben of het er niet over eens zijn of zij dezelfde belangen hebben, wijzen zij hun leden afzonderlijk aan. De verzoeningscommissie beslist bij meerderheid van de stemmen. Zij stelt haar eigen procedure vast tenzij de betrokken partijen daar anders over beslissen. Bij onenigheid over de bevoegdheid beslist de commissie of zij al dan niet bevoegd is.

III. Procedureverloop

1. *Gemengd karakter van het verdrag*

Tijdens zijn vergadering d.d. 17 januari 2006 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengd karakter (bevoegdheidsuitoefening van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten) vastgelegd. De ICBB heeft op 17 mei 2006 die beslissing bekrachtigd.

De Europese Gemeenschap (EG) is ook bevoegd ter zake. In het verdrag is een bepaling opgenomen die

toelaat dat de EG toetreedt tot het verdrag. Op Europees niveau is op 18 mei 2006 een raadsbeslissing aangenomen die de toetreding mogelijk maakt.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

Gelet op het belang van het verdrag voor het cultuurbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en in overeenstemming met de doelstellingen van het Pact van Vilvoorde sloot de SERV zich op 4 oktober 2006 aan bij het ontwerp van regeringsbeslissing.

3. Advies van de Raad voor Cultuur

De Raad voor Cultuur verwijst in zijn advies d.d. 7 november 2006 naar zijn advies d.d. 27 oktober 2005 met als titel ‘Het culturele (in) Europa: bewust omgaan met diversiteit’. In dat advies pleit de raad voor een Vlaams cultuurbeleid dat de maatschappelijke mogelijkheden van de culturele diversiteit ten volle benut. De raad situeert culturele diversiteit als een diversiteit tussen, in en uit individuen en groepen. De raad sluit daarmee expliciet aan bij de principes van en verbanden tussen culturele diversiteit en basisrechten, democratie, dialoog en ontwikkeling, zoals die aan de grondslag liggen van het verdrag. De raad onderschrijft ook het belang van het verdrag voor Vlaanderen in de mate dat het het recht erkent van staten om een eigen cultuurbeleid te blijven voeren.

4. Advies van de Raad van State

Volgend op de principiële goedkeuring van het voorliggende ontwerp van decreet werden de stukken bezorgd aan de Raad van State voor advies. Op 19 april 2007 bracht de Raad van State haar advies uit en hieronder volgt een behandeling van de bespreking van het ontwerp door de Raad van State.

De Raad van State formuleert een opmerking aangaande artikel 33 van het voorgelegde verdrag, dat de voorwaarden regelt waaronder amendementen op het verdrag worden goedgekeurd en in werking treden. In het algemeen doet dit artikel geen problemen rijzen omdat alle eventuele amendementen krachtens leden 3 en 4 van artikel 33 de normale instemmingsprocedure van verdragen volgen. Lid 5 van artikel 33 bevat evenwel een afwijking. Het luidt als volgt:

“De in leden 3 en 4 vastgestelde procedure is niet van toepassing op de amendementen op artikel 23 betref-

fende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Deze amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming”.

De Raad van State adviseert om een bijkomend artikel aan het ontwerp van decreet toe te voegen dat luidt “De amendementen op het verdrag bedoeld in artikel 2, die met toepassing van artikel 33, lid 5, van dit verdrag aangenomen worden, zullen volkomen gevolg hebben”.

Het nieuwe artikel 3 is principieel nodig wegens de eventuele amendementen op het verdragsartikel 23, die via loutere aanneming door de partijen bij dit verdrag in werking kunnen treden (verdragsartikel 33, lid 5). De bedoelde amendementen slaan slechts op het aantal leden van het Intergouvernementele Comité voor de concrete toepassing van dit verdrag (IGC), zoals bepaald in artikel 23, leden 1 en 4. Deze verdragswijziging kan dus gebeuren zonder dat zij hun interne procedures volgen, bijvoorbeeld in België en Vlaanderen via een voorafgaande parlementaire instemming. Dergelijke aanneming is meteen definitief, wat in tegenstelling staat met de goedkeuringsprocedure voor andere amendementen op het verdrag (verdragsartikel 33, leden 3 en 4). Aangezien het Vlaams Parlement de kans niet zal hebben om met zulke verdragswijzigingen vooraf in te stemmen, bepaalt het nieuwe artikel 3 van het ontwerp van decreet dat het Vlaams Parlement anticiperend instemt met die eventuele wijzigingen, die aangebracht zouden worden volgens de eenvoudige procedure van artikel 33, lid 5. Het tekstvoorstel van de Raad van State werd letterlijk overgenomen (advies, §4.2, blz. 6).

De Raad van State adviseert tevens dat het decreet een bepaling zou bevatten die de Vlaamse Regering verplicht aan het Vlaams Parlement dié voorgestelde wijzigingen van de samenstelling van het IGC ter standpuntbepaling voor te leggen die de Regering wenst te steunen (advies, §4.2, blz. 6-7). Ik stel voor dit advies van de Raad niet te volgen en dit om drie juridische redenen:

- 1° de eventuele verdragswijzigingen conform artikel 23 slaan enkel op de samenstelling van het IGC, dus niet op inhoudelijke verdragsverbintenissen;
- 2° de samenstelling van het IGC is verdragsrechtelijk niet rechtstreeks verbonden met de beslissingsprocedure in het IGC; het verdrag bepaalt hierover niets, maar laat dit over aan het IGC zelf dat een huishoudelijk reglement opmaakt om

het ter goedkeuring voor te leggen aan de Conferentie van verdragspartijen of CVP (artikel 23, lid 8); deze verdragsbepalingen brengen mee dat het wijzigen van het aantal leden van het IGC hun soortelijk gewicht slechts wijzigt in de mate dat het IGC niet bij unanimititeit, maar bij meerderheid bepaalde beslissingen zou nemen; de CVP dient de beslissingsprocedure in het IGC, als deel van zijn huishoudelijk reglement, goed te keuren, zodat Vlaanderen via de Belgische vertegenwoordiging bij UNESCO hierover zijn stem kan uitbrengen;

- 3° ook de CVP dient een eigen huishoudelijk reglement vast te stellen (verdragsartikel 22, lid 3); beide reglementen, dit van de CVP en dat van het IGC, zijn verdragsrechtelijk dus niet vastgelegd, maar gaan dat worden via de werking van deze twee verdragsinstellingen; ze vloeien voort uit de toepassing van het verdrag; de raad maakt in dit verband geen opmerkingen die op het ontwerp van decreet zouden slaan, en dit is terecht, omdat artikel 2 van het decreet met de betrokken verdragsbepalingen (artikelen 22 en 23) instemt.

Aan deze puur juridische argumenten kunnen een paar andere overwegingen toegevoegd worden. Het doel van artikel 33, vijfde lid, van het verdrag is om op een eenvoudige manier het aantal leden van het IGC te kunnen verhogen zonder dat de partijen bij het verdrag hun goedkeuringsprocedure van het verdrag helemaal moeten overdoen of hervatten. Bij UNESCO-verdragen is het namelijk gebruikelijk dat men bij een beperkt aantal partijen bij een verdrag, minder omvangrijke verdragsinstellingen heeft dan wanneer er veel partijen zijn bij het verdrag.

Het verdrag betreffende de bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen voorziet een inwerkingtreding vanaf dertig ratificaties. Het IGC zou bij dertig ratificaties bestaan uit 18 leden (artikel 23, eerste lid). Wanneer de kaap van 50 verdragspartijen overschreden is, wordt dit comité uitgebreid tot 24 leden (artikel 23, vierde lid).

Deze zogenaamde UNESCO-conventie betreffende de culturele diversiteit is door vele lidstaten enorm

snel geratificeerd. Op 2 mei 2007 waren immers reeds 57 lidstaten verdragspartij geworden. Het IGC dat binnenkort samengesteld moet worden, zal dus automatisch 24 leden bevatten.

De bepaling van artikel 33, vijfde lid, kan de iure ook toegepast worden wanneer men het comité wil uitbreiden tot meer dan 24 leden. Op dit ogenblik is een dergelijke verhoging echter niet onmiddellijk te verwachten. Twee vergelijkbare precedents staven dit vermoeden, namelijk de UNESCO-verdragen met betrekking tot de bescherming van het culturele en natuurlijke werelderfgoed (1972), respectievelijk de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed (2005). Ook in deze verdragen is een beperkt comité voorzien bij een beperkt aantal verdragspartijen, en een talrijker comité bij de overschrijding van een bepaald aantal partijen. Hoewel het aantal partijen bij deze twee verdragen fors is gestegen, hebben de partijen gedurende al die jaren niet beslist het aantal leden in de comités te verhogen. Bij de UNESCO-conventie inzake het werelderfgoed zijn momenteel 183 staten partij. Het Comité voor het Werelderfgoed blijft echter samengesteld uit evenveel leden, namelijk 21, net zoals toen er slechts 40 staten verdragspartij waren. De conventie van 2005 is een bijzonder duidelijk precedent voor dit verdrag inzake culturele diversiteit, omdat het eerstgenoemde verdrag, thans met 76 partijen, exact dezelfde bepalingen bevat over de samenstelling van een comité en over de afwijking van de klassieke wijzigingsprocedure, als het tweede verdrag. De bepalingen in de UNESCO-conventie over de culturele diversiteit zijn als het ware een kopie van wat bepaald is in de conventie van 2005.

Uit het voorgaande leid ik af dat een uitbreiding van het IGC voor dit verdrag inzake de culturele diversiteit juridisch mogelijk is, zonder dat de verdragspartijen hun goedkeuringsprocedure moeten hervatten, maar dat dit, na vergelijking met die andere UNESCO-verdragen, onwaarschijnlijk is.

Tot slot wens ik op te merken dat met de inschakeling van het parlement in de Vlaamse procedure voor het wijzigen van het aantal leden van het IGC, de UNESCO-procedure onverenigbaar kan worden met de besluitvorming in Vlaanderen. Het indienen van

de voorstellen van verdragswijziging en het beslissen daarover zou in het kader van UNESCO op heel korte termijn kunnen gebeuren.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd,
Sport en Brussel,*

Bert ANCIAUX

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met het UNESCO-verdrag
betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen,
en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,

Bert ANCIAUX

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid,
Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Sterk door overleg

SERV

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 4 oktober 2005
RVP-IT/06-002

Aan de heer Koen Jongbloet
Afdelingshoofd
Departement Internationaal Vlaanderen
Boudewijnlaan 30

1000 BRUSSEL

Betreft: Principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met UNESCO-Verdrag voor de bescherming van de diversiteit van cultuuruitingen

Geachte heer,

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft de teksten van bovenvermeld ontwerpdecreet ontvangen en doorgenomen

Gelet op het belang van dit Verdrag voor het cultuurbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en in overeenstemming met de doelstellingen van het Pact van Vilvoorde sluit de SERV zich aan bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, tekenen wij,

met vriendelijke groeten,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

kopie : minister Bourgeois

ADVIES VAN DE RAAD VOOR CULTUUR

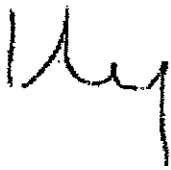
RAAD VOOR CULTUUR

Onderwerp: Advies over het ontwerp van decreet houdende instemming met het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005.

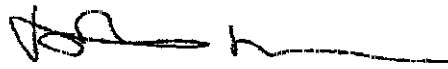
Naar aanleiding van de vraag om advies over bovenvermeld ontwerp van decreet verwijst de Raad voor Cultuur naar zijn advies van 27 oktober 2005 met als titel 'Het culturele (in) Europa: bewust omgaan met diversiteit'

Hierin pleit de raad voor een Vlaams cultuurbeleid dat de maatschappelijke mogelijkheden van de culturele diversiteit ten volle benut. In dit advies situeert de raad culturele diversiteit als een diversiteit tussen, in en uit individuen en groepen, een integraal doorgedachte diversiteit. De Raad sluit hiermee expliciet aan bij de principes van en verbanden tussen culturele diversiteit en basisrechten, democratie, dialoog en ontwikkeling, zoals die aan de grondslag liggen van dit verdrag.

De Raad voor Cultuur onderschrijft via bovenvermeld advies ook het belang van het Verdrag voor Vlaanderen in de mate dat het het recht erkent van staten om een eigen cultuurbeleid te blijven voeren.

Iris Van Riet
Secretaris Raad voor Cultuur

Bart De Baere
Voorzitter Raad voor Cultuur

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

GA

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 42 515/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 15 maart 2007 door de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005", heeft, na de zaak te hebben onderzocht op de zittingen van 3 april 2007 en 17 april 2007, op laatstvermelde datum het volgende advies gegeven:

GA

42.515/3

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de te vervullen vormvereisten.

*
* *

BEVOEGDHEID

2. Met het voorliggende voorontwerp van decreet wordt de instemming beoogd van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest met het "UNESCO-Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen".

Dat verdrag moet worden beschouwd als een gemengd verdrag in de zin van artikel 167, § 4, van de Grondwet en artikel 92*bis*, § 4*ter*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Er moet weliswaar van worden uitgegaan dat het voorwerp van dit verdrag in hoofdzaak valt onder de culturele aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127, § 1, eerste lid, 1°, en 130, § 1, eerste lid, 1°, van de Grondwet: het verdrag behoort dus duidelijk tot de bevoegdheid van de gemeenschappen.

Die bevoegdheid is evenwel niet exclusief.

Krachtens artikel 127, § 2, van de Grondwet hebben de decreten van de Vlaamse en de Franse Gemeenschappen immers kracht van wet respectievelijk in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten, moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap. Daaruit volgt dat in culturele aangelegenheden de federale Staat als enige

⁽¹⁾ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder rechtsgrond verstaan, de overeenstemming met hogere rechtsnormen.

GA

42.515/3

bevoegd is om de beschermings- en bevorderingsmaatregelen te nemen die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van het verdrag dat het voorwerp is van het voorliggende ontwerp, wanneer die maatregelen vereisen dat de overheid zich rechtstreeks richt tot personen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad of tot instellingen gevestigd in dat taalgebied die, wegens hun activiteiten, niet beschouwd kunnen worden uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap ⁽²⁾.

Bovendien krijgen aangelegenheden die als culturele aangelegenheden worden beschouwd in de zeer ruime zin van het verdrag, niet noodzakelijk die kwalificatie in de zin van de artikelen 127, § 1, eerste lid, 1°, en 130, eerste lid, 1°, van de Grondwet, aangezien krachtens het tweede lid van die bepalingen en krachtens artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, intrinsiek culturele aangelegenheden die niet als zodanig worden gekwalificeerd in artikel 4 van die wet, buiten de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen. Zo bijvoorbeeld zijn aangelegenheden in verband met het cultureel erfgoed, die vallen onder datgene wat in België "monumenten en landschappen" wordt genoemd, krachtens artikel 6, § 1, I, 7°, van dezelfde bijzondere wet toegewezen aan de gewesten ⁽³⁾. Het valt niet uit te sluiten dat andere culturele aangelegenheden in de zin van het verdrag niet de hoedanigheid van "culturele aangelegenheden" krijgen in de zin van de voornoemde bepalingen van de Grondwet en van de bijzondere wet van

⁽²⁾ Zie ook advies 39.360/4 van 30 november 2005 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 februari 2006 "portant assentiment à la Convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adoptée le 17 octobre 2003 et faite à Paris le 3 novembre 2003" (*Parl. St.*, Parl. Fr. Gem., 2005-2006, nr. 213/1), advies 39.760/4 van 13 februari 2006 over een voorontwerp dat geleid heeft tot decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 13 maart 2006 "zur Zustimmung zur Konvention zum Schutz des immateriellen Kulturerbes, verabschiedet in Paris, am 17. Oktober 2003" (*Parl. St.*, Parl. D. Gem., 2005-2006, nr. 51/2), advies 39.973/4 van 20 maart 2006 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 2 juni 2006 "portant assentiment à la Convention sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles, adoptée le 20 octobre 2005 et faite à Paris le 9 décembre 2005" (*Parl. St.*, Parl. Fr. Gem., 2005-2006, nr. 245/1), en advies 40.795/1/V van 18 juli 2006 over een voorontwerp dat geleid heeft tot decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 30 oktober 2006 "zur Zustimmung zum bereinkommen zum Schutz und zur Förderung der Vielfalt kultureller Ausdrucksformen, geschehen zu Paris am 20. Oktober 2005" (*Parl. St.*, Parl. D. Gem., 2005-2006, nr. 69/1).

⁽³⁾ Zie ook artikel 4, 4°, *in fine*, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

8 augustus 1980, en bijgevolg buiten de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen ⁽⁴⁾, terwijl ze wel onder de werkingssfeer van het verdrag vallen.

Bijgevolg zijn niet alleen de gemeenschappen bevoegd om in te stemmen met het verdrag, maar ook de federale overheid en de gewesten.

Het besluit is dan ook dat, naast het volgen van de procedures voor het sluiten van zulke verdragen die, op grond van artikel 167, § 4, van de Grondwet en artikel 92bis, § 4ter, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zijn vastgesteld in het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, ook vereist is dat aan de federale en de gewestelijke wetgevers gevraagd wordt met het verdrag in te stemmen, zulks onder meer om problemen bij de latere tenuitvoerlegging van het verdrag te voorkomen.

3. Aangezien het voorliggende verdrag een gemengd verdrag is, kan de aanwijzing van het contactpunt dat belast is met de uitwisseling van informatie met betrekking tot dit verdrag (zie de artikelen 9 en 28 van het verdrag) alleen geschieden met instemming van elk van de overheden die in het interne recht met het verdrag moeten instemmen. Daartoe wordt best een samenwerkingsakkoord gesloten.

⁽⁴⁾ Dat kan evenwel niet het geval zijn voor persoonsgebonden aangelegenheden toegewezen aan de gemeenschappen, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bij de artikelen 128, § 1, 130, § 1, eerste lid, 2°, en tweede lid, 135 en 138 van de Grondwet, bij artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, bij artikel 4, § 2, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, bij het gemeenschappelijk artikel 3, 6° en 7°, van decreet II van de Franse Gemeenschap van 19 juli 1993 tot toekenning van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie, en van decreet II van het Waalse Gewest van 22 juli 1993 en decreet III van de Franse Gemeenschapscommissie van 22 juli 1993 die beide hetzelfde opschrift hebben, en bij de artikelen 60, vierde lid, en 63, eerste lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen.

GA

42.515/3

ALGEMENE OPMERKINGEN

4.1. Artikel 33 van het aan de decreetgever om instemming voorgelegde verdrag, regelt de voorwaarden waaronder amendementen daarop worden goedgekeurd en in werking treden.

In het algemeen doet deze bepaling geen grondwettelijke problemen rijzen, aangezien die amendementen krachtens lid 3 van artikel 33 ter bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding aan de partijen worden voorgelegd, en ze krachtens lid 4 ervan pas na de neerlegging van de in lid 3 van dit artikel bedoelde instrumenten in werking treden voor de partijen die de amendementen op dit verdrag hebben bekrachtigd, ermee hebben ingestemd, ze hebben goedgekeurd of ertoe zijn toegetreden: dat betekent dat de amendementen na hun goedkeuring worden onderworpen aan de gemeenschappelijke grondwettelijke procedures van elk van de lidstaten, voordat ze ten aanzien van die lidstaten in werking treden.

Lid 5 van artikel 33 bevat evenwel een afwijkende bepaling. Het luidt als volgt:

"De in de leden 3 en 4 vastgestelde procedure is niet van toepassing op de amendementen op artikel 23 betreffende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Deze amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming."

4.2. Deze bepaling stelt een procedure tot wijziging van het verdrag in die ertoe kan leiden dat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest gebonden zijn door die wijzigingen zonder dat het Vlaams Parlement met die wijzigingen heeft ingestemd.

GA

42.515/3

Er kan worden aanvaard dat een parlement in bepaalde omstandigheden zijn voorafgaande instemming kan betuigen met een verdrag of met een wijziging ervan ⁽⁵⁾, op voorwaarde evenwel dat het parlement weet "binnen welke grenzen ze wordt verleend".

Dat is hier het geval, aangezien de vereenvoudigde amendering slechts een bijkomstig aspect van het betrokken verdrag betreft, dat betrekking heeft op een ondergeschikt procedureel aspect, en geenszins afbreuk doet aan de algemene opzet ervan.

Bijgevolg zou het Vlaams Parlement verzocht kunnen worden voorafgaandelijk in te stemmen met de amendementen bedoeld in artikel 33, lid 5, van het verdrag.

Om iedere twijfel weg te nemen omtrent de voorafgaande instemming die het Vlaams Parlement aldus zou betuigen met die amendementen, moet het ontwerp aangevuld worden met een artikel 3 in die zin, dat als volgt zou kunnen worden gesteld:

"De amendementen op het verdrag bedoeld in artikel 2, die met toepassing van artikel 33, lid 5, van dit verdrag aangenomen worden, zullen volkomen gevolg hebben."

Wat voorafgaat doet niets af aan het gegeven dat het overeenkomstig artikel 33, lid 5, van het verdrag mogelijk is dat daarin wijzigingen worden aangebracht waarmee het Vlaams Parlement, in voorkomend geval, niet kan instemmen.

Om het Vlaams Parlement in staat te stellen de Vlaamse Regering te laten weten dat het niet instemt met een bepaald amendement, zou het ontwerp aangevuld moeten worden met een bepaling die voorziet in de verplichting voor de regering om het parlement binnen een bepaalde termijn ieder ontwerp van amendement op het verdrag dat

⁽⁵⁾ Cass., 19 maart 1981, *Arr. Cass.*, 1980-81, 808, *Pas.*, 1981, I, nr. 417, *J.T.*, 1982, 565, en noot J. VERHOEVEN; Cass., 2 mei 2002, nr. C.99.0518.N; R.v.St., afdeling wetgeving, verenigde kamers, o.m. advies 37.900/VR van 25 januari 2005 over een voorontwerp van wet "houdende instemming met de wijzigingen aan de Overeenkomst inzake de Internationale Organisatie voor Satellietcommunicatie «INTELSAT», aangenomen te Washington op 17 november 2000" (*Parl. St.*, Senaat, 2004-2005, nr. 3-1259/1, p. 32-34), en de erin aangehaalde adviezen

GA

42.515/3

de regering zou willen steunen mede te delen, wat het parlement in staat zal stellen een standpunt in te nemen aangaande het gevolg dat daaraan moet worden gegeven.

De voorafgaande instemming met amendementen die aangenomen worden op basis van artikel 33, lid 5, van het verdrag, die uit het ontworpen decreet zou voortvloeien, houdt geen afwijking in van de verplichting die volgt uit artikel 22 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 om die wijzigingen bekend te maken in het Belgisch Staatsblad opdat ze in het interne recht gevolg kunnen hebben. Het ontbreken van een bekendmaking in het Belgisch Staatsblad zou geen bezwaar oproepen indien het verdrag, dat in het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt, zelf de vormen had bepaald waarin die amendementen worden bekendgemaakt. Bijgevolg zullen in het Belgisch Staatsblad de amendementen moeten worden bekendgemaakt die eventueel zullen worden aangenomen op basis van artikel 33, lid 5, van het verdrag ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Zie, voor een soortgelijke opmerking, o.m. het voornoemde advies 37.900/VR van 25 januari 2005 van de verenigde kamers van de afdeling wetgeving van de Raad van State, en de adviezen waarnaar daarin verwezen wordt.

GA

42.515/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. SMEIS,	staatsraad, voorzitter,
	B. SEUTIN, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	H. COUSY, J. VELAERS,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

J. SMEIS

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuurerfen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005, zullen volkomen gevolg hebben.

Artikel 3

De amendementen op het verdrag bedoeld in artikel 2, die met toepassing van artikel 33, lid 5, van dit verdrag aangenomen worden, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 11 mei 2007.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd,
Sport en Brussel,*

Bert ANCIAUX

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

BIJLAGE

UNESCO-VERDRAG BETREFFENDE DE BESCHERMING EN DE BEVORDERING VAN DE DIVERSITEIT VAN CULTUURUITINGEN

PREAMBULE

De Algemene Conferentie van de UNESCO, de Organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur, tijdens de 33^e zitting te Parijs van 3 tot 21 oktober 2005 bijeen,

1. *Bevestigend* dat culturele diversiteit inherent is aan de mensheid,
2. *Zich ervan bewust* dat de culturele diversiteit tot het gemeenschappelijk erfgoed van de mensheid behoort en tot ieders voordeel moet worden gekoesterd en bewaard,
3. *In het besef* dat culturele diversiteit een rijke, gevarieerde wereld creëert, die het aantal keuzes vergroot en menselijke capaciteiten en waarden bevordert, en dus een drijfveer is voor de duurzame ontwikkeling van gemeenschappen, volkeren en naties,
4. *Eraan herinnerend* dat culturele diversiteit, die zich in een kader van democratie, tolerantie, sociale gerechtigheid en wederzijds respect tussen volkeren en culturen kan ontplooiën, een noodzakelijke voorwaarde is voor lokale, nationale en internationale vrede en veiligheid,
5. *De nadruk leggend* op het belang van culturele diversiteit voor de volledige verwezenlijking van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden die zijn afgekondigd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens en in andere universeel erkende instrumenten,
6. *Onderstrepend* dat cultuur als strategisch element in het nationale en internationale ontwikkelingsbeleid en in de internationale ontwikkelingssamenwerking moet worden geïntegreerd, tevens rekening houdend met de Millenniumverklaring van de VN (2000) die de nadruk legt op de uitroeiing van de armoede,
7. *Overwegend* dat cultuur in de loop van de tijd en in de ruimte diverse vormen aanneemt en dat deze diversiteit tot uiting komt in de originaliteit en de pluraliteit van de identiteiten en de cultuuruitingen van de volkeren en de samenlevingen die samen de mensheid uitmaken,
8. *Erkennend* dat traditionele kennis als bron van immateriële en materiële rijkdom, en in het bijzonder de kennissystemen van autochtone volkeren, van groot belang zijn, een positieve bijdrage leveren tot duurzame ontwikkeling, en doelmatig moeten worden beschermd en bevorderd,
9. *Erkennend* dat er maatregelen moeten worden genomen om de diversiteit van cultuuruitingen, inclusief van hun inhoud, te beschermen, in het bijzonder in situaties waar cultuuruitingen mogelijk met verdwijning of ernstige aantasting zijn bedreigd.
10. *Onderstrepend* dat cultuur van belang is voor de sociale cohesie in het algemeen en in het bijzonder een bijdrage levert tot de verbetering van de status en de rol van de vrouw in de samenleving,

11 *Zich ervan bewust* dat culturele diversiteit wordt versterkt door het vrije verkeer van ideeën en wordt gevoed door permanente uitwisselingen en wisselwerkingen tussen de culturen,

12. *Nogmaals bevestigend* dat de vrijheid van denken, van meningsuiting en van informatie, alsook de diversiteit van de media, het mogelijk maken dat cultuuruitingen zich in de samenlevingen ontplooiën,

13 *Erkennend* dat de diversiteit van cultuuruitingen, en ook van traditionele cultuuruitingen, een belangrijke factor is waardoor individuen en volkeren zich kunnen uiten en hun ideeën en waarden met anderen kunnen delen,

14 *Eraan herinnerend* dat taalkundige diversiteit een essentieel element van de culturele diversiteit is, en *nogmaals bevestigend* dat het onderwijs een fundamentele rol vervult in de bescherming en de bevordering van cultuuruitingen,

15 *Overwegend* dat de vitaliteit van de culturen voor iedereen van belang is, ook voor mensen die tot minderheden behoren en voor autochtone volkeren, zoals die tot uiting komt in hun vrijheid om hun traditionele cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden en te distribueren en er toegang toe te hebben zodat zij er voor hun eigen ontwikkeling voordeel uit kunnen halen,

16 *Onderstrepend* dat wisselwerking tussen culturen en culturele creativiteit een essentiële rol vervullen: zij voeden en vernieuwen cultuuruitingen en versterken de rol van wie ijvert voor de ontwikkeling van de cultuur voor de vooruitgang van de samenleving in haar geheel.

17 *Erkennend* dat intellectuele eigendomsrechten van belang zijn voor de ondersteuning van personen die cultureel creatief zijn,

18. *Ervan overtuigd* dat culturele activiteiten, goederen en diensten, die dragers zijn van identiteiten, waarden en betekenissen, zowel een economisch als een cultureel aspect hebben en bijgevolg niet uitsluitend mogen worden behandeld alsof zij uitsluitend commerciële waarde hadden.

19. *Vaststellend* dat de mondialiseringsprocessen, in de hand gewerkt door de snelle ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologieën, weliswaar nooit geziene omstandigheden scheppen voor een versterkte wisselwerking tussen de culturen, maar ook een uitdaging vormen voor de culturele diversiteit, met name wat de gevaren van ongelijkheid tussen rijke en arme landen betreft;

20. *Zich bewust* van het specifieke mandaat dat aan de UNESCO is toevertrouwd om het respect voor de diversiteit van de culturen te verzekeren en aanbevelingen te doen voor de internationale akkoorden die zij nuttig acht om het vrije verkeer van ideeën via woord en beeld te bevorderen,

21 *Verwijzend* naar de bepalingen van de door de UNESCO goedgekeurde internationale instrumenten in verband met culturele diversiteit en de uitoefening van culturele rechten en in het bijzonder naar de Universele Verklaring betreffende culturele diversiteit van 2001.

Keurt op 20 10 2005 het onderhavige verdrag goed

I. DOELSTELLINGEN EN LEIDENDE BEGINSELEN

Artikel 1 – Doelstellingen

Dit verdrag heeft tot doel:

- a) de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen;
- b) de voorwaarden te scheppen waarin culturen zich kunnen ontplooiën en vrij met elkaar in wisselwerking kunnen staan, en elkaar aldus wederzijds kunnen verrijken;
- c) de dialoog tussen culturen aan te moedigen om in de wereld intensere en evenwichtiger culturele uitwisselingen te verzekeren, die het intercultureel respect en een vredescultuur ten goede komen;
- d) de interculturaliteit te stimuleren om de culturele wisselwerking te ontwikkelen en zodoende bruggen tussen volkeren te slaan;
- e) het respect voor de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen, alsook de bewustwording op lokaal, nationaal en internationaal vlak van de waarde van die diversiteit;
- f) nogmaals het belang te bevestigen van het verband tussen cultuur en ontwikkeling voor alle landen, in het bijzonder voor de ontwikkelingslanden, en nationale en internationale maatregelen met het oog op de erkenning van de werkelijke waarde van dat verband aan te moedigen;
- g) de specifieke aard te erkennen van culturele activiteiten, goederen en diensten als dragers van identiteiten, waarden en betekenissen;
- h) nogmaals het soevereine recht van de staten te bevestigen om een beleid en maatregelen te handhaven, goed te keuren en uit te voeren die zij passend achten voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op hun grondgebied;
- i) de internationale samenwerking en solidariteit in een geest van partnerschap te versterken teneinde met name de capaciteiten van de ontwikkelingslanden om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen, te verhogen.

Artikel 2 – Leidende beginselen

1. Respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden

Culturele diversiteit kan pas worden beschermd en bevorderd wanneer mensenrechten en fundamentele vrijheden, zoals de vrijheid van meningsuiting, van informatie en van communicatie, alsook de mogelijkheid voor het individu om cultuuruitingen te kiezen, gewaarborgd zijn. Niemand mag zich op de bepalingen van dit verdrag beroepen om de mensenrechten en de fundamentele vrijheden zoals die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens of door het internationale recht worden gewaarborgd, te schenden of hun strekking te beperken.

2. Soevereiniteit

De staten hebben overeenkomstig het Handvest van de Verenigde Naties en de internationale rechtsbeginselen het soevereine recht om maatregelen te nemen en een beleid te voeren ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op hun grondgebied

3. Gelijke waardigheid van en gelijk respect voor alle culturen

De bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen impliceert de erkenning van de gelijke waardigheid van en het gelijke respect voor alle culturen, met inbegrip van die van personen die tot minderheden behoren en van autochtone volkeren

4. Internationale solidariteit en samenwerking

Internationale samenwerking en solidariteit moet het alle landen, en in het bijzonder de ontwikkelingslanden, mogelijk maken om op lokaal, nationaal en internationaal vlak de middelen te creëren en te versterken die voor hun cultuuruiting nodig zijn, met inbegrip van hun cultuurindustrie, ongeacht of het een ontlukende of een gevestigde industrie betreft

5. Complementariteit van de economische en culturele aspecten van ontwikkeling

Aangezien cultuur een van de drijfveren van ontwikkeling is, zijn de culturele aspecten van ontwikkeling even belangrijk als de economische, en individuen en volkeren hebben het fundamentele recht om eraan deel te nemen en ze te genieten.

6. Duurzame ontwikkeling

Culturele diversiteit is een grote rijkdom voor mens en samenleving. Bescherming, bevordering en behoud van culturele diversiteit zijn essentiële voorwaarden voor een duurzame ontwikkeling ten gunste van de huidige en de toekomstige generaties

7. Billijke toegang

De billijke toegang tot een rijk en gediversifieerd scala van cultuuruitingen van over de hele wereld en de toegang van de culturen tot de middelen om zich uit te drukken en hun uitingen te verspreiden zijn belangrijke elementen om de culturele diversiteit te versterken en het wederzijds begrip te bevorderen

8. Openheid en evenwicht

Wanneer staten maatregelen nemen om de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen, horen zij op een passende manier de openheid voor de andere culturen in de wereld te bevorderen en zich ervan te vergewissen dat deze maatregelen in overeenstemming zijn met de door dit verdrag nagestreefde doeleinden

II. TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 3 - Toepassingsgebied

Dit verdrag is van toepassing op de maatregelen en het beleid van de partijen met betrekking tot de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen

III. DEFINITIES

Artikel 4 – Definities

In dit verdrag worden de volgende definities gehanteerd:

1. Culturele diversiteit

Onder "culturele diversiteit" wordt verstaan: de veelheid aan vormen waardoor de culturen van groepen en samenlevingen tot uiting komen. Deze uitingen worden binnen en tussen de groepen en samenlevingen overgebracht.

Culturele diversiteit komt niet alleen tot uiting in de uiteenlopende vormen waarin het cultureel erfgoed van de mensheid dankzij de diversiteit van cultuuruitingen wordt geopenbaard, verrijkt en overgebracht, maar, ongeacht de gebruikte middelen en technologieën, ook via de verschillende wijzen om cultuuruitingen te scheppen, te produceren, te verspreiden, te distribueren en te genieten.

2. Culturele inhoud

Onder "culturele inhoud" wordt verstaan: de symbolische betekenis, de artistieke dimensie en de culturele waarden waaraan culturele identiteiten ten grondslag liggen of die deze tot uiting brengen.

3. Cultuuruitingen

Onder "cultuuruitingen" wordt verstaan: uitingen die het resultaat zijn van de creativiteit van individuen, groepen en samenlevingen, en die een culturele inhoud hebben.

4. Culturele activiteiten, goederen en diensten

Onder "culturele activiteiten, goederen en diensten" wordt verstaan: activiteiten, goederen en diensten die gezien hun specifieke aard, aanwending of doel, vorm geven aan cultuuruitingen of deze overbrengen, ongeacht hun eventuele commerciële waarde. Culturele activiteiten kunnen een doel op zich zijn, maar kunnen ook bijdragen tot de productie van culturele goederen en diensten.

5. Cultuurindustrie

Onder "cultuurindustrie" wordt verstaan: de industrie die culturele goederen of diensten zoals beschreven in lid 4 hierboven produceert of distribueert.

6. Cultuurbeleid en culturele maatregelen

Onder "cultuurbeleid en culturele maatregelen" wordt verstaan: het beleid en de maatregelen op cultuurgebied op lokaal, nationaal, regionaal of internationaal vlak, ongeacht of deze op de eigenlijke cultuur zijn toegespitst, dan wel bedoeld zijn om een rechtstreekse uitwerking te hebben op cultuuruitingen van individuen, groepen of samenlevingen, inclusief op het scheppen, produceren, verspreiden en distribueren van culturele activiteiten, goederen en diensten, alsook op de toegang daartoe.

7. Bescherming

Onder "bescherming" wordt verstaan: het nemen van maatregelen met het oog op het behoud, de vrijwaring en de versterking van de diversiteit van cultuuruitingen.

Onder "beschermen" wordt verstaan: dergelijke maatregelen nemen.

8. Interculturaliteit

Onder "interculturaliteit" wordt verstaan: het bestaan van en de billijke wisselwerking tussen verschillende culturen, alsook de mogelijkheid om via dialoog en wederzijds respect tot gezamenlijke cultuuruitingen te komen

IV. RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN DE PARTIJEN

Artikel 5 – Algemene regel inzake rechten en verplichtingen

1. Overeenkomstig het Handvest van de Verenigde Naties, de internationale rechtsbeginselen en de universeel erkende instrumenten op het gebied van de mensenrechten, bevestigen de partijen hun soevereine recht om hun cultuurbeleid te bepalen en uit te voeren en om maatregelen te nemen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen en ter versterking van de internationale samenwerking teneinde de doelstellingen van dit verdrag te verwezenlijken

2. Wanneer een partij een beleid uitvoert en maatregelen neemt om de diversiteit van cultuuruitingen op haar grondgebied te beschermen en te bevorderen, moeten haar beleid en maatregelen met dit verdrag in overeenstemming zijn

Artikel 6 – Rechten van de partijen op nationaal vlak

1. Elke partij kan in het kader van haar in artikel 4, lid 6, beschreven cultuurbeleid en culturele maatregelen en rekening houdend met de eigen omstandigheden en behoeften, maatregelen nemen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op haar grondgebied.

2. Het kan daarbij gaan om:

a) regelgeving ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;

b) maatregelen die de nationale culturele activiteiten, goederen en diensten passende kansen bieden om hun plaats te vinden tussen alle culturele activiteiten, goederen en diensten die op haar grondgebied beschikbaar zijn, wat hun schepping, productie, verspreiding, distributie en genot betreft, met inbegrip van maatregelen met betrekking tot de taal die voor deze activiteiten, goederen en diensten wordt gebruikt;

c) maatregelen die ertoe strekken de onafhankelijke nationale cultuurindustrie en de activiteiten van de informele sector effectieve toegang te verstrekken tot de middelen om culturele activiteiten, goederen en diensten te produceren te verspreiden en te distribueren;

d) maatregelen om financiële overheidssteun toe te kennen;

e) maatregelen om non-profitorganisaties, overheids- en privé-instellingen, kunstenaars en andere professionals uit de cultuursector ertoe aan te moedigen de vrije uitwisseling en het vrije verkeer van ideeën en cultuuruitingen, alsook van culturele activiteiten, goederen en

diensten te ontwikkelen en te bevorderen, en de creativiteit en de ondernemingsgeest bij hun activiteiten te stimuleren;

f) maatregelen om op passende wijze openbare instellingen op te richten en te ondersteunen;

g) maatregelen om kunstenaars en al wie bij het scheppen van cultuuruitingen is betrokken, aan te moedigen en te steunen;

h) maatregelen ter bevordering van de diversiteit van de media, onder meer via de openbare omroep

Artikel 7 – Maatregelen ter bevordering van cultuuruitingen

1 De partijen streven ernaar om op hun grondgebied de omstandigheden te scheppen die personen en maatschappelijke groepen ertoe aanzetten:

a) hun eigen cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden, te distribueren en er toegang toe te hebben, rekening houdend met de specifieke omstandigheden en behoeften van vrouwen en van diverse groepen in de samenleving, met inbegrip van personen die tot een minderheid behoren en autochtone volkeren;

b) toegang te hebben tot diverse cultuuruitingen uit hun grondgebied en uit andere landen in de wereld

2. De partijen streven er eveneens naar de belangrijke bijdrage te erkennen van kunstenaars en van al wie bij het scheppingsproces betrokken is, van culturele gemeenschappen en van organisaties die hen in hun werk steunen, alsook hun centrale rol die erin bestaat de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen.

Artikel 8 – Maatregelen ter bescherming van cultuuruitingen

1 Onverminderd artikelen 5 en 6 kan een partij vaststellen dat zich speciale situaties voordoen waarin cultuuruitingen op haar grondgebied gevaar lopen te verdwijnen, ernstig bedreigd zijn of op de ene of andere manier dringend moeten worden gevrijwaard

2. De partijen kunnen in de in lid 1 genoemde situaties alle nodige maatregelen nemen om cultuuruitingen in overeenstemming met dit verdrag te beschermen.

3 De partijen brengen bij het Intergouvernementeel Comité verslag uit over alle maatregelen die zijn genomen om de situatie te verhelpen, en het Comité kan passende aanbevelingen doen

Artikel 9 – Uitwisseling van informatie en transparantie

De partijen:

a) verstrekken om de vier jaar in hun verslagen aan de UNESCO passende informatie over de maatregelen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen die zij op hun grondgebied en op internationaal vlak hebben genomen;

b) wijzen een contactpunt aan dat bevoegd is voor de uitwisseling van informatie met betrekking tot dit verdrag;

c) delen informatie mee en wisselen informatie uit over de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen.

Artikel 10 – Voorlichting en bewustmaking van het publiek

De partijen:

a) bevorderen en ontwikkelen, onder meer door voorlichtings- en bewustmakingsprogramma's voor het publiek, het inzicht dat de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen van belang zijn;

b) werken samen met andere partijen en internationale en regionale organisaties om het doel van dit artikel te verwezenlijken;

c) zetten zich ervoor in om creativiteit aan te moedigen en productiecapaciteiten te versterken door op het gebied van de cultuurindustrie voorlichtings-, opleidings- en uitwisselingsprogramma's in te stellen. Deze maatregelen moeten op zodanige wijze worden toegepast dat zij geen negatieve gevolgen hebben voor traditionele productievormen.

Artikel 11 – Participatie van het maatschappelijk middenveld

De partijen erkennen de essentiële rol van het maatschappelijk middenveld in de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen. Zij moedigen het maatschappelijk middenveld ertoe aan actief te participeren in hun inspanningen om de doelstellingen van dit verdrag te verwezenlijken.

Artikel 12 – Bevordering van de internationale samenwerking

De partijen streven ernaar hun bilaterale, regionale en internationale samenwerking te versterken om gunstige voorwaarden te scheppen voor de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, in het bijzonder rekening houdend met de in artikelen 8 en 17 vermelde situaties, met name teneinde:

a) de dialoog tussen de partijen over cultuurbeleid en culturele maatregelen te bevorderen;

b) de strategische en beheerscapaciteiten van de overheidssector in de openbare cultuurinstellingen te versterken dankzij professionele en internationale culturele uitwisselingen en het doorgeven van beste praktijken;

c) de partnerschappen met en tussen het maatschappelijk middenveld, niet-gouvernementele organisaties en de privé-sector te versterken om de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen;

d) de aanwending van nieuwe technologieën te bevorderen, partnerschappen aan te moedigen om de informatie-uitwisseling en het begrip van culturen te versterken, en de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen;

e) het sluiten van coproductie- en codistributieovereenkomsten aan te moedigen.

Artikel 13 – Integratie van cultuur in duurzame ontwikkeling

De partijen streven ernaar cultuur op alle niveaus in hun ontwikkelingsbeleid te integreren om gunstige voorwaarden voor duurzame ontwikkeling te scheppen, en in dat kader aspecten die verband houden met de bescherming en de bevordering van cultuuruitingen te stimuleren.

Artikel 14 – Ontwikkelingssamenwerking

De partijen bejiveren er zich voor de samenwerking met het oog op duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding te steunen, in het bijzonder wat de specifieke behoeften van de ontwikkelingslanden betreft, teneinde onder meer met de volgende middelen het ontluiken van een dynamische culturele sector te bevorderen:

1. versterking van de cultuurindustrie van de ontwikkelingslanden:

- a) door in ontwikkelingslanden culturele productie- en distributiecapaciteit te scheppen en te versterken;
- b) door een betere toegang van hun culturele activiteiten, goederen en diensten tot de wereldmarkt en de internationale distributienetwerken te bevorderen;
- c) door het ontluiken van levensvatbare lokale en regionale markten mogelijk te maken;
- d) door in de ontwikkelde landen waar mogelijk passende maatregelen te nemen om de toegang tot hun grondgebied van culturele activiteiten, goederen en diensten uit ontwikkelingslanden te bevorderen;
- e) door creatief werk te steunen en, in de mate van het mogelijke, de mobiliteit van kunstenaars uit ontwikkelingslanden te bevorderen;
- f) door een passende samenwerking tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden aan te moedigen, met name op het gebied van muziek en film;

2 versterking van de capaciteiten door uitwisseling van informatie, ervaring en deskundigheid, alsook door opleiding van human resources in ontwikkelingslanden in de overheids- en de privé-sector, met name inzake strategische en beheerscapaciteiten, het uitwerken en uitvoeren van een beleid, de bevordering en de distributie van cultuuruitingen, de ontwikkeling van middelgrote, kleine en micro-ondernemingen, de aanwending van technologie en de ontwikkeling en overdracht van vaardigheden;

3 overdracht van technologie en knowhow door de invoering van passende incentives, in het bijzonder op het gebied van de cultuurindustrie en culturele ondernemingen;

4 financiële steun door:

- a) de oprichting van een Internationaal Fonds voor culturele diversiteit, zoals bepaald in artikel 18;
- b) de toekenning van passende publieke ontwikkelingshulp, onder meer van technische bijstand, om creativiteit te stimuleren en te steunen;
- c) andere vormen van financiële hulp zoals laagrentende leningen, subsidies en andere financieringsmechanismen

Artikel 15 – Invulling van de samenwerking

De partijen stimuleren de ontwikkeling van partnerschappen tussen en in de overheidssector, de privé-sector en non-profitorganisaties, die tot doel hebben met ontwikkelingslanden samen te werken aan de versterking van hun capaciteit om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen. Inspelend op de concrete behoeften van de ontwikkelingslanden zullen deze vernieuwende partnerschappen de nadruk leggen op de verdere ontwikkeling van infrastructuur, human resources en beleidsmaatregelen, alsook op de uitwisseling van culturele activiteiten, goederen en diensten.

Artikel 16 – Voorkeursbehandeling voor ontwikkelingslanden

De ontwikkelde landen bevorderen de culturele uitwisselingen met de ontwikkelingslanden door hun kunstenaars en andere professionals uit de cultuursector en cultuurbeoefenaars, alsook hun culturele goederen en diensten door middel van een passend institutioneel en juridisch kader een voorkeursbehandeling te geven.

Artikel 17 – Internationale samenwerking in geval van een ernstige bedreiging van cultuuruitingen

De partijen werken samen om elkaar, en in het bijzonder de ontwikkelingslanden, in de in artikel 8 vermelde situaties bijstand te verlenen.

Artikel 18 – Internationaal Fonds voor culturele diversiteit

1. Er wordt een "Internationaal Fonds voor culturele diversiteit" opgericht, hierna "het fonds" te noemen.
2. Het fonds bestaat uit deposito's overeenkomstig het financieel reglement van de UNESCO.
3. De middelen van het fonds omvatten:
 - a) de vrijwillige bijdragen van de partijen;
 - b) de fondsen die met dit doel door de Algemene Conferentie van de UNESCO zijn toegewezen;
 - c) de stortingen, giften of legaten van andere staten, organisaties en programma's van de Verenigde Naties, andere regionale of internationale organisaties, en overheids- of privé-instellingen of privé-personen;
 - d) verschuldigde rente op de middelen van het fonds;
 - e) de opbrengst van inzamelingen en ontvangsten van manifestaties die ten gunste van het fonds werden georganiseerd;
 - f) alle andere middelen die het reglement van het fonds toestaat.
4. Het Intergouvernementeel Comité beslist over de aanwending van de middelen van het fonds op grond van de richtsnoeren van de Conferentie van de partijen.

5 Het Inter gouvernementeel Comité kan voor algemene of specifieke doelstellingen in verband met welomschreven projecten bijdragen en andere vormen van steun aanvaarden, op voorwaarde dat die projecten door het Inter gouvernementeel Comité zijn goedgekeurd

6 Aan de bijdragen tot het fonds mogen geen politieke, economische of andere voorwaarden zijn verbonden die onverenigbaar zijn met de doelstellingen van dit verdrag

7. De partijen streven ernaar op gezette tijden vrijwillige bijdragen te storten voor de uitvoering van dit verdrag

Artikel 19 - Uitwisseling, analyse en verspreiding van informatie

1. De partijen komen overeen informatie en deskundigheid met betrekking tot gegevensverzameling en statistieken op het gebied van de diversiteit van cultuuruitingen uit te wisselen, alsook met betrekking tot beste praktijken om deze diversiteit te beschermen en te bevorderen

2 Door gebruik te maken van de bestaande mechanismen van het secretariaat bevordert de UNESCO het verzamelen, de analyse en de verspreiding van alle informatie, statistieken en beste praktijken op dit gebied

3 Voorts creëert en actualiseert de UNESCO een gegevensbank over verschillende sectoren en gouvernementele, particuliere en non-profitorganisaties die actief zijn op het gebied van cultuuruitingen

4. Teneinde het verzamelen van de gegevens te bevorderen, besteedt de UNESCO bijzondere aandacht aan de versterking van de capaciteit en de deskundigheid van de partijen die op dat gebied om bijstand vragen

5 De in dit artikel beschreven verzameling van informatie vult de in artikel 9 bedoelde informatie aan

V. VERHOUDING TOT ANDERE INSTRUMENTEN

Artikel 20 – Verhouding tot andere instrumenten: wederzijdse steun, complementariteit en non-subordinatie

1 De partijen erkennen dat zij hun verplichtingen krachtens dit en alle andere verdragen waarbij zij partij zijn te goeder trouw moeten nakomen. Zonder dit verdrag aan andere verdragen ondergeschikt te maken,

a) bevorderen zij de wederzijdse ondersteuning van dit en de andere verdragen waarbij zij partij zijn; en

b) houden zij bij de interpretatie en de toepassing van andere verdragen waarbij zij partij zijn of bij het aangaan van andere internationale verplichtingen rekening met de relevante bepalingen van dit verdrag

2 Niets in dit verdrag mag worden geïnterpreteerd als een wijziging van de rechten en verplichtingen van de partijen krachtens andere verdragen waarbij zij partij zijn

Artikel 21 – Internationale dialoog en coördinatie

De partijen verbinden zich ertoe de verwezenlijking van de doelstellingen en beginselen van dit verdrag op andere internationale fora te bevorderen. Daarom plegen de partijen indien nodig overleg, daarbij deze doelstellingen en beginselen in gedachten houdend.

VL. ORGANEN VAN HET VERDRAG

Artikel 22 - Conferentie van de partijen

1 Er wordt een Conferentie van de partijen ingesteld. Deze Conferentie is het plenaire en hoogste orgaan van dit verdrag.

2 De Conferentie van de partijen komt om de twee jaar in gewone zitting bijeen, zo mogelijk in het kader van de Algemene Conferentie van de UNESCO. Zij kan in buitengewone zitting bijeenkomen wanneer zij daartoe beslist of wanneer het Intergouvernementeel Comité daartoe van minstens een derde van de partijen een verzoek ontvangt.

3 De Conferentie van de partijen stelt haar reglement van orde vast.

4 De Conferentie van de partijen heeft onder meer de taak:

a) de leden van het Intergouvernementeel Comité te kiezen;

b) de door het Intergouvernementeel Comité doorgestuurde verslagen van de partijen bij het verdrag in ontvangst te nemen en te bespreken;

c) de operationele richtsnoeren, die het Intergouvernementeel Comité op haar verzoek heeft opgesteld, goed te keuren;

d) alle nodige maatregelen te nemen die zij nodig acht voor de verwezenlijking van de doelstellingen van dit verdrag.

Artikel 23 – Intergouvernementeel Comité

1 Bij de UNESCO wordt een Intergouvernementeel Comité voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen ingesteld, hierna "het Intergouvernementeel Comité" te noemen. Het comité telt vertegenwoordigers van 18 staten die partij zijn bij het verdrag. Zij worden zodra dit verdrag overeenkomstig artikel 29 in werking treedt voor vier jaar door de Conferentie van de partijen verkozen.

2. Het Intergouvernementeel Comité komt één keer per jaar bijeen.

3 Het Intergouvernementeel Comité staat onder toezicht en volgt de richtsnoeren van de Conferentie van de partijen en is haar rekenschap verschuldigd.

4. Het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité wordt op 24 gebracht zodra er 50 partijen zijn bij het verdrag.

5 De verkiezing van de leden van het Intergouvernementeel Comité is gebaseerd op de beginselen van een billijke geografische spreiding en roulering.

6 Onverminderd de andere bevoegdheden die dit verdrag het Intergouvernementeel Comité verleent, heeft dat Comité volgende taken:

a) de verwezenlijking van de doelstellingen van dit verdrag bevorderen, en de follow-up van de tenuitvoerlegging stimuleren en verzekeren;

b) op verzoek van de Conferentie van de partijen de operationele richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging en de toepassing van de bepalingen van het verdrag opstellen en haar die ter goedkeuring voorleggen;

c) de verslagen van de partijen bij het verdrag, samen met zijn opmerkingen en een samenvatting van de inhoud van beide documenten, doen toekomen aan de Conferentie van de partijen;

d) passende aanbevelingen doen in situaties die de partijen hem overeenkomstig de relevante bepalingen van het verdrag, en in het bijzonder artikel 8, ter kennis brengen;

e) raadplegingsprocedures en -mechanismen instellen om de verwezenlijking van de doelstellingen en de beginselen van dit verdrag in andere internationale fora te bevorderen;

f) alle taken uit te voeren waarom de Conferentie van de partijen verzoekt.

7. Overeenkomstig zijn reglement van orde kan het Intergouvernementeel Comité op elk ogenblik overheidsorganen, privé-organen of natuurlijke personen op zijn vergaderingen uitnodigen om hen over specifieke aangelegenheden te raadplegen.

8. Het Intergouvernementeel Comité stelt zijn reglement van orde vast en legt het ter goedkeuring voor aan de Conferentie van de partijen.

Artikel 24 - Secretariaat van de UNESCO

1. De organen van het verdrag worden bijgestaan door het secretariaat van de UNESCO.

2. Het secretariaat stelt de documentatie van de Conferentie van de partijen en van het Intergouvernementeel Comité samen, stelt de ontwerp-agenda van hun vergaderingen op, helpt hun beslissingen uit te voeren en brengt er verslag over uit.

VII. SLOTBEPALINGEN

Artikel 25 - Geschillenregeling

1. Wanneer de partijen het oneens zijn over de interpretatie of de toepassing van dit verdrag, proberen zij door overleg een oplossing te vinden.

2. Wanneer de betrokken partijen door overleg niet tot overeenstemming kunnen komen, kunnen zij in onderlinge overeenstemming een beroep doen op de bijstand of de bemiddeling van een derde.

3. Wanneer geen bijstand of bemiddeling heeft plaatsgevonden, of wanneer het geschil niet kon worden geregeld door overleg, bijstand of bemiddeling, kan één van de partijen een beroep doen op de verzoeningsprocedure in de bijlage bij dit verdrag. De partijen overwegen te goeder trouw het voorstel van de verzoeningscommissie voor de regeling van het geschil.

4. Elke partij kan bij de bekrachtiging, de instemming, de goedkeuring of de toetreding verklaren dat zij de hierboven vermelde verzoeningsprocedure niet erkent. Elke partij die een

dergelijke verklaring heeft afgelegd, kan die verklaring te allen tijde intrekken door middel van kennisgeving aan de directeur-generaal van de UNESCO

Artikel 26 – Bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding

- 1 Dit verdrag is onderworpen aan bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding door de lidstaten van de UNESCO, overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke procedures
- 2 De bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrumenten worden bij de directeur-generaal van de UNESCO gedeponneerd.

Artikel 27 – Toetreding

1 Tot dit verdrag kunnen staten toetreden die geen lid zijn van de UNESCO, maar wel van de Verenigde Naties of van één van haar gespecialiseerde instellingen, en die door de Algemene Conferentie van de organisatie tot toetreding worden uitgenodigd

2 Tot dit verdrag kunnen eveneens gebieden toetreden die een door de Verenigde Naties als dusdanig erkende volledige interne autonomie genieten, maar niet volledig onafhankelijk zijn overeenkomstig Resolutie 1514 (XV) van de Algemene Vergadering, en die bevoegd zijn voor de aangelegenheden die in dit verdrag worden geregeld, alsook om over deze aangelegenheden verdragen te sluiten

3 De volgende bepalingen zijn van toepassing op de organisaties voor regionale economische integratie:

a) tot dit verdrag kan eveneens elke organisatie voor regionale economische integratie toetreden die, onder voorbehoud van het onderstaande, net als de staten die er partij bij zijn volledig gebonden is door dit verdrag;

b) wanneer één of meerdere lidstaten van een dergelijke organisatie ook partij zijn bij het verdrag, stellen die organisatie of die lidstaat/lidstaten hun verantwoordelijkheid bij het nakomen van hun verplichtingen krachtens dit verdrag vast. Deze verdeling van de verantwoordelijkheid wordt van kracht wanneer de onder c) beschreven kennisgevingsprocedure is voltooid. De organisatie en de lidstaten zijn niet gemachtigd om de uit dit verdrag voortvloeiende rechten tegelijkertijd uit te oefenen. Voorts beschikken de organisaties voor regionale economische integratie op hun bevoegdheidsgebieden voor de uitoefening van hun stemrecht over evenveel stemmen als er lidstaten van hun organisatie partij zijn bij dit verdrag. Deze organisaties maken geen gebruik van hun stemrecht wanneer hun lidstaten dat wel doen, en omgekeerd;

c) een organisatie voor regionale economische integratie en haar lidstaat of lidstaten die overeenkomstig punt b) een verdeling van de verantwoordelijkheid zijn overeengekomen, lichten de partijen op de volgende wijze over deze verdeling van de verantwoordelijkheid in:

i) in haar toetredingsinstrument vermeldt deze organisatie precies hoe de verantwoordelijkheden met betrekking tot de aangelegenheden die in het verdrag worden geregeld, zijn verdeeld;

ii) wanneer de respectieve verantwoordelijkheden achteraf worden gewijzigd, licht de organisatie voor regionale economische integratie de depositaris in over elk voorstel om deze

verantwoordelijkheden te wijzigen; de depositaris licht op zijn beurt de partijen over deze wijziging in;

d) de lidstaten van een organisatie voor regionale economische integratie die partij worden bij het verdrag worden geacht bevoegd te blijven voor alle gebieden waarvoor er geen uitdrukkelijk aan de depositaris gemelde of gesignaleerde bevoegdheidsoverdracht aan de organisatie heeft plaatsgevonden;

e) onder "organisatie voor regionale economische integratie" wordt een organisatie verstaan die bestaat uit soevereine staten die lid zijn van de Verenigde Naties of van één van haar gespecialiseerde instellingen, waaraan deze staten hun bevoegdheid op gebieden die onder dit verdrag vallen hebben overgedragen en waaraan volgens haar interne procedures toestemming is verleend om partij te worden bij dit verdrag

4. Het toetredingsinstrument wordt bij de directeur-generaal van de UNESCO gedeponeerd.

Artikel 28 – Contactpunt

Elke partij die lid wordt bij dit verdrag wijst een contactpunt aan zoals bedoeld in artikel 9

Artikel 29 – Inwerkingtreding

1. Dit verdrag treedt in werking drie maanden na de datum waarop het dertigste bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument is gedeponeerd, maar uitsluitend ten aanzien van de staten of organisaties voor regionale economische integratie die hun respectieve bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument op die datum of eerder hebben gedeponeerd. Voor alle andere partijen treedt het verdrag in werking drie maanden na de deponering van hun bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument

2. Voor de toepassing van dit artikel wordt een instrument dat door een organisatie voor regionale economische integratie wordt gedeponeerd niet beschouwd als een bijkomend instrument naast de instrumenten die haar lidstaten reeds hebben gedeponeerd

Artikel 30 – Federale of niet-unitaire grondwettelijke stelsels

Erkennende dat de internationale overeenkomsten de partijen ongeacht hun grondwettelijke stelsels verbinden, gelden de onderstaande bepalingen voor de partijen met een federaal of niet-unitair grondwettelijk stelsel:

a) wat de bepalingen van dit verdrag betreft waarvan de toepassing tot de bevoegdheid van de federale of centrale wetgevende macht behoort, heeft de federale of centrale regering dezelfde verplichtingen als de partijen die geen federale staat zijn;

b) wat de bepalingen van dit verdrag betreft waarvan de toepassing tot de bevoegdheid behoort van elk van de samenstellende delen zoals staten, districten, provincies of kantons, die krachtens het grondwettelijk stelsel van de federatie niet gehouden zijn wetgevingsmaatregelen te nemen, brengt de federale overheid deze bepalingen indien nodig ter kennis van de bevoegde autoriteiten van de samenstellende delen zoals staten, districten, provincies of kantons, samen met haar aanbeveling voor goedkeuring

Artikel 31 – Opzegging

1. Elk van de partijen kan dit verdrag opzeggen.
2. Kennisgeving van de opzegging gebeurt door deponering van een schriftelijk instrument bij de directeur-generaal van de UNESCO
3. De opzegging wordt van kracht twaalf maanden na ontvangst van het opzeggingsinstrument. Zij wijzigt geenszins de financiële verplichtingen, die de opzeggende partij dient na te komen tot de datum waarop de opzegging van kracht wordt

Artikel 32 - Taken van de depositaris

In zijn hoedanigheid van depositaris van dit verdrag licht de directeur-generaal van de UNESCO de lidstaten van de organisatie, de in artikel 27 bedoelde niet-lidstaten en organisaties voor regionale economische integratie, alsook de Verenigde Naties, in over de indiening van alle in artikelen 26 en 27 bedoelde bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrumenten, en over de in artikel 31 bedoelde opzeggingen

Artikel 33 – Amendementen

1. Elke partij kan bij schriftelijke mededeling aan de directeur-generaal amendementen op dit verdrag voorstellen. De directeur-generaal laat deze mededeling aan alle partijen toekomen. Indien binnen zes maanden na de datum waarop de mededeling is toegestuurd minstens de helft van de partijen een gunstig antwoord heeft gegeven, presenteert de directeur-generaal dit voorstel ter bespreking en eventuele aanneming op de volgende zitting van de Conferentie van de partijen
2. De amendementen worden aangenomen met een tweederde meerderheid van de aanwezige stemgerechtigde partijen.
3. Wanneer de amendementen op dit verdrag zijn aangenomen, worden zij ter bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding aan de partijen voorgelegd
4. Voor de partijen die de amendementen op dit verdrag hebben bekrachtigd, ermee hebben ingestemd, ze hebben goedgekeurd of ertoe zijn toegetreden, treden deze amendementen in werking drie maanden na de deponering van de in lid 3 van dit artikel bedoelde instrumenten door twee derden van de partijen. Vervolgens treedt dat amendement voor elke partij die het bekrachtigt, ermee instemt, het goedkeurt of ertoe toetreedt in werking drie maanden na de deponering door de partij van haar bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument
5. De in de leden 3 en 4 vastgestelde procedure is niet van toepassing op de amendementen op artikel 23 betreffende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Deze amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming
6. Een in artikel 27 bedoelde staat of organisatie voor regionale economische integratie die partij wordt bij dit verdrag na de inwerkingtreding van amendementen conform lid 4 van dit artikel wordt, indien geen blijk werd gegeven van een andere intentie, geacht:
 - a) partij te zijn bij het aldus geamendeerde verdrag; en
 - b) partij te zijn bij het niet geamendeerde verdrag ten aanzien van alle partijen die niet door deze amendementen gebonden zijn

Artikel 34 – Authentieke teksten

Dit verdrag is opgesteld in het Engels, het Arabisch, het Chinees, het Spaans, het Frans en het Russisch. De zes teksten zijn gelijkelijk authentiek.

Artikel 35 – Registratie

Overeenkomstig artikel 102 van het Handvest van de Verenigde Naties wordt dit verdrag op verzoek van de directeur-generaal van de UNESCO geregistreerd bij het secretariaat van de Verenigde Naties.

BIJLAGE**VERZOENINGSPROCEDURE****Artikel 1 - Verzoeningscommissie**

Op verzoek van één van de partijen bij het geschil wordt een verzoeningscommissie opgericht. Tenzij de partijen er anders over beslissen, is de commissie samengesteld uit vijf leden: elke betrokken partij wijst twee leden aan, en de voorzitter wordt door de aldus aangewezen leden in onderlinge overeenstemming gekozen.

Artikel 2 – Leden van de commissie

Bij een geschil tussen meer dan twee partijen wijzen de partijen met dezelfde belangen hun leden van de commissie in onderlinge overeenstemming aan. Wanneer minstens twee partijen onafhankelijke belangen hebben of het er niet over eens zijn of zij dezelfde belangen hebben, wijzen zij hun leden afzonderlijk aan.

Artikel 3 – Aanwijzing

Wanneer de partijen twee maanden na het verzoek tot oprichting van een verzoeningscommissie niet alle leden hebben aangewezen, wijst de directeur-generaal van de UNSCO op vraag van de partij die het verzoek heeft ingediend binnen een nieuwe termijn van twee maanden alle leden van de commissie aan die niet door de partijen zijn aangewezen.

Artikel 4 – Voorzitter van de commissie

Wanneer de leden van de commissie binnen een termijn van twee maanden na de aanwijzing van het laatste lid van de commissie geen voorzitter hebben gekozen, wijst de directeur-generaal op verzoek van een partij binnen een nieuwe termijn van twee maanden de voorzitter aan.

Artikel 5 – Beslissingen

De verzoeningscommissie neemt haar beslissingen met de meerderheid van de stemmen van haar leden. Tenzij de partijen bij het geschil daar anders over beschikken, stelt zij haar eigen procedure vast. Zij doet een voorstel voor een oplossing van het geschil, dat de partijen te goeder trouw overwegen.

Artikel 6 – Onenigheden

Bij onenigheid over de bevoegdheid van de verzoeningscommissie, beslist deze laatste of zij al dan niet bevoegd is.

CONVENTION SUR LA PROTECTION ET LA PROMOTION DE LA DIVERSITÉ DES EXPRESSIONS CULTURELLES

Convention sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles

La Conférence générale de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture, réunie à Paris du 3 au 21 octobre 2005 pour sa 33e session,

Affirmant que la diversité culturelle est une caractéristique inhérente à l'humanité,

Consciente que la diversité culturelle constitue un patrimoine commun de l'humanité et qu'elle devrait être célébrée et préservée au profit de tous,

Sachant que la diversité culturelle crée un monde riche et varié qui élargit les choix possibles, nourrit les capacités et les valeurs humaines, et qu'elle est donc un ressort fondamental du développement durable des communautés, des peuples et des nations,

Rappelant que la diversité culturelle, qui s'épanouit dans un cadre de démocratie, de tolérance, de justice sociale et de respect mutuel entre les peuples et les cultures, est indispensable à la paix et à la sécurité aux plans local, national et international,

Célébrant l'importance de la diversité culturelle pour la pleine réalisation des droits de l'homme et des libertés fondamentales proclamés dans la Déclaration universelle des droits de l'homme et dans d'autres instruments universellement reconnus,

Soulignant la nécessité d'intégrer la culture en tant qu'élément stratégique dans les politiques nationales et internationales de développement, ainsi que dans la coopération internationale pour le développement, en tenant également compte de la Déclaration du Millénaire de l'ONU (2000) qui met l'accent sur l'éradication de la pauvreté,

Considérant que la culture prend diverses formes dans le temps et dans l'espace et que cette diversité s'incarne dans l'originalité et la pluralité des identités ainsi que dans les expressions culturelles des peuples et des sociétés qui constituent l'humanité,

Reconnaissant l'importance des savoirs traditionnels en tant que source de richesse immatérielle et matérielle, et en particulier des systèmes de connaissance des peuples autochtones, et leur contribution positive au développement durable, ainsi que la nécessité d'assurer leur protection et promotion de façon adéquate,

Reconnaissant la nécessité de prendre des mesures pour protéger la diversité des expressions culturelles, y compris de leurs contenus, en particulier dans des situations où les expressions culturelles peuvent être menacées d'extinction ou de graves altérations,

Soulignant l'importance de la culture pour la cohésion sociale en général, et en particulier sa contribution à l'amélioration du statut et du rôle des femmes dans la société,

Consciente que la diversité culturelle est renforcée par la libre circulation des idées, et qu'elle se nourrit d'échanges constants et d'interactions entre les cultures,

Réaffirmant que la liberté de pensée, d'expression et d'information, ainsi que la diversité des médias, permettent l'épanouissement des expressions culturelles au sein des sociétés,

Reconnaissant que la diversité des expressions culturelles, y compris des expressions culturelles traditionnelles, est un facteur important qui permet aux individus et aux peuples d'exprimer et de partager avec d'autres leurs idées et leurs valeurs,

Rappelant que la diversité linguistique est un élément fondamental de la diversité culturelle, et *réaffirmant* le rôle fondamental que joue l'éducation dans la protection et la promotion des expressions culturelles,

Considérant l'importance de la vitalité des cultures pour tous, y compris pour les personnes appartenant aux minorités et pour les peuples autochtones, telle qu'elle se manifeste par leur liberté de créer, diffuser et distribuer leurs expressions culturelles traditionnelles et d'y avoir accès de manière à favoriser leur propre développement,

Soulignant le rôle essentiel de l'interaction et de la créativité culturelles, qui nourrissent et renouvellent les expressions culturelles, et renforcent le rôle de ceux qui œuvrent au développement de la culture pour le progrès de la société dans son ensemble,

Reconnaissant l'importance des droits de propriété intellectuelle pour soutenir les personnes qui participent à la créativité culturelle,

Convaincue que les activités, biens et services culturels ont une double nature, économique et culturelle, parce qu'ils sont porteurs d'identités, de valeurs et de sens et qu'ils ne doivent donc pas être traités comme ayant exclusivement une valeur commerciale,

Constatant que les processus de mondialisation, facilités par l'évolution rapide des technologies de l'information et de la communication, s'ils créent les conditions inédites d'une interaction renforcée entre les cultures, représentent aussi un défi pour la diversité culturelle, notamment au regard des risques de déséquilibres entre pays riches et pays pauvres,

Consciente du mandat spécifique confié à l'UNESCO d'assurer le respect de la diversité des cultures et de recommander les accords internationaux qu'elle juge utiles pour faciliter la libre circulation des idées par le mot et par l'image,

Se référant aux dispositions des instruments internationaux adoptés par l'UNESCO ayant trait à la diversité culturelle et à l'exercice des droits culturels, et en particulier à la Déclaration universelle sur la diversité culturelle de 2001,

Adopte, le 20 octobre 2005, la présente Convention.

I. Objectifs et principes directeurs

Article premier - Objectifs

Les objectifs de la présente Convention sont :

- (a) de protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles ;
- (b) de créer les conditions permettant aux cultures de s'épanouir et interagir librement de manière à s'enrichir mutuellement ;

- (c) d'encourager le dialogue entre les cultures afin d'assurer des échanges culturels plus intenses et équilibrés dans le monde en faveur du respect interculturel et d'une culture de la paix ;
- (d) de stimuler l'interculturalité afin de développer l'interaction culturelle dans l'esprit de bâtir des passerelles entre les peuples ;
- (e) de promouvoir le respect de la diversité des expressions culturelles et la prise de conscience de sa valeur aux niveaux local, national et international ;
- (f) de réaffirmer l'importance du lien entre culture et développement pour tous les pays, en particulier les pays en développement, et d'encourager les actions menées aux plans national et international pour que soit reconnue la véritable valeur de ce lien ;
- (g) de reconnaître la nature spécifique des activités, biens et services culturels en tant que porteurs d'identité, de valeurs et de sens ;
- (h) de réaffirmer le droit souverain des États de conserver, d'adopter et de mettre en œuvre les politiques et mesures qu'ils jugent appropriées pour la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles sur leur territoire ;
- (i) de renforcer la coopération et la solidarité internationales dans un esprit de partenariat afin, notamment, d'accroître les capacités des pays en développement de protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles.

Article 2 - Principes directeurs

1. Principe du respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales

La diversité culturelle ne peut être protégée et promue que si les droits de l'homme et les libertés fondamentales telles que la liberté d'expression, d'information et de communication, ainsi que la possibilité pour les individus de choisir les expressions culturelles, sont garantis. Nul ne peut invoquer les dispositions de la présente Convention pour porter atteinte aux droits de l'homme et aux libertés fondamentales tels que consacrés par la Déclaration universelle des droits de l'homme ou garantis par le droit international, ou pour en limiter la portée.

2. Principe de souveraineté

Les États ont, conformément à la Charte des Nations Unies et aux principes du droit international, le droit souverain d'adopter des mesures et des politiques pour protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles sur leur territoire.

3. Principe de l'égalité dignité et du respect de toutes les cultures

La protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles impliquent la reconnaissance de l'égalité dignité et du respect de toutes les cultures, y compris celles des personnes appartenant aux minorités et celles des peuples autochtones.

4. Principe de solidarité et de coopération internationales

La coopération et la solidarité internationales devraient permettre à tous les pays, particulièrement aux pays en développement, de créer et renforcer les moyens nécessaires à leur expression culturelle, y compris leurs industries culturelles, qu'elles soient naissantes ou établies, aux niveaux local, national et international.

5. Principe de la complémentarité des aspects économiques et culturels du développement

La culture étant un des ressorts fondamentaux du développement, les aspects culturels du développement sont aussi importants que ses aspects économiques, et les individus et les peuples ont le droit fondamental d'y participer et d'en jouir.

6. Principe de développement durable

La diversité culturelle est une grande richesse pour les individus et les sociétés. La protection, la promotion et le maintien de la diversité culturelle sont une condition essentielle pour un développement durable au bénéfice des générations présentes et futures.

7. Principe d'accès équitable

L'accès équitable à une gamme riche et diversifiée d'expressions culturelles provenant du monde entier et l'accès des cultures aux moyens d'expression et de diffusion constituent des éléments importants pour mettre en valeur la diversité culturelle et encourager la compréhension mutuelle.

8. Principe d'ouverture et d'équilibre

Quand les États adoptent des mesures pour favoriser la diversité des expressions culturelles, ils devraient veiller à promouvoir, de façon appropriée, l'ouverture aux autres cultures du monde et à s'assurer que ces mesures sont conformes aux objectifs poursuivis par la présente Convention.

II. Champ d'application

Article 3 - Champ d'application

La présente Convention s'applique aux politiques et aux mesures adoptées par les Parties relatives à la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles.

III. Définitions

Article 4 - Définitions

Aux fins de la présente Convention, il est entendu que :

1. Diversité culturelle

« Diversité culturelle » renvoie à la multiplicité des formes par lesquelles les cultures des groupes et des sociétés trouvent leur expression. Ces expressions se transmettent au sein des groupes et des sociétés et entre eux.

La diversité culturelle se manifeste non seulement dans les formes variées à travers lesquelles le patrimoine culturel de l'humanité est exprimé, enrichi et transmis grâce à la variété des expressions culturelles, mais aussi à travers divers modes de création artistique, de production, de diffusion, de distribution et de jouissance des expressions culturelles, quels que soient les moyens et les technologies utilisés.

2. Contenu culturel

« Contenu culturel » renvoie au sens symbolique, à la dimension artistique et aux valeurs culturelles qui ont pour origine ou expriment des identités culturelles.

3. Expressions culturelles

« Expressions culturelles » sont les expressions qui résultent de la créativité des individus, des groupes et des sociétés, et qui ont un contenu culturel.

4. Activités, biens et services culturels

« Activités, biens et services culturels » renvoie aux activités, biens et services qui, dès lors qu'ils sont considérés du point de vue de leur qualité, de leur usage ou de leur finalité spécifiques, incarnent ou transmettent des expressions culturelles, indépendamment de la valeur commerciale qu'ils peuvent avoir. Les activités culturelles peuvent être une fin en elles-mêmes, ou bien contribuer à la production de biens et services culturels.

5. Industries culturelles

« Industries culturelles » renvoie aux industries produisant et distribuant des biens ou services culturels tels que définis au paragraphe 4 ci-dessus.

6. Politiques et mesures culturelles

« Politiques et mesures culturelles » renvoie aux politiques et mesures relatives à la culture, à un niveau local, national, régional ou international, qu'elles soient centrées sur la culture en tant que telle, ou destinées à avoir un effet direct sur les expressions culturelles des individus, groupes ou sociétés, y compris sur la création, la production, la diffusion et la distribution d'activités, de biens et de services culturels et sur l'accès à ceux-ci.

7. Protection

« Protection » signifie l'adoption de mesures visant à la préservation, la sauvegarde et la mise en valeur de la diversité des expressions culturelles.

« Protéger » signifie adopter de telles mesures.

8. Interculturalité

« Interculturalité » renvoie à l'existence et à l'interaction équilibrée de diverses cultures ainsi qu'à la possibilité de générer des expressions culturelles partagées par le dialogue et le respect mutuel.

IV. Droits et obligations des Parties

Article 5 - Règle générale concernant les droits et obligations

1. Les Parties réaffirment, conformément à la Charte des Nations Unies, aux principes du droit international et aux instruments universellement reconnus en matière de droits de l'homme, leur droit souverain de formuler et mettre en œuvre leurs politiques culturelles et d'adopter des mesures pour protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles ainsi que pour renforcer la coopération internationale afin d'atteindre les objectifs de la présente Convention.

2. Lorsqu'une Partie met en œuvre des politiques et prend des mesures pour protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles sur son territoire, ses politiques et mesures doivent être compatibles avec les dispositions de la présente Convention.

Article 6 - Droits des parties au niveau national

1. Dans le cadre de ses politiques et mesures culturelles telles que décrites à l'article 4.6, et compte tenu des circonstances et des besoins qui lui sont propres, chaque Partie peut adopter des mesures destinées à protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles sur son territoire.

2. Ces mesures peuvent inclure :

- (a) les mesures réglementaires qui visent à protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles ;
- (b) les mesures qui, d'une manière appropriée, offrent des opportunités aux activités, biens et services culturels nationaux, de trouver leur place parmi l'ensemble des activités, biens et services culturels disponibles sur son territoire, pour ce qui est de leur création, production, diffusion, distribution et jouissance, y compris les mesures relatives à la langue utilisée pour lesdits activités, biens et services ;
- (c) les mesures qui visent à fournir aux industries culturelles nationales indépendantes et aux activités du secteur informel un accès véritable aux moyens de production, de diffusion et de distribution d'activités, biens et services culturels ;
- (d) les mesures qui visent à accorder des aides financières publiques ;
- (e) les mesures qui visent à encourager les organismes à but non lucratif, ainsi que les institutions publiques et privées, les artistes et les autres professionnels de la culture, à développer et promouvoir le libre échange et la libre circulation des idées et des expressions culturelles ainsi que des activités, biens et services culturels, et à stimuler la création et l'esprit d'entreprise dans leurs activités ;

- (f) les mesures qui visent à établir et soutenir, de façon appropriée, les institutions de service public ;
- (g) les mesures qui visent à encourager et soutenir les artistes ainsi que tous ceux qui sont impliqués dans la création d'expressions culturelles ;
- (h) les mesures qui visent à promouvoir la diversité des médias, y compris au moyen du service public de radiodiffusion.

Article 7 - Mesures destinées à promouvoir les expressions culturelles

1. Les Parties s'efforcent de créer sur leur territoire un environnement encourageant les individus et les groupes sociaux :

- (a) à créer, produire, diffuser et distribuer leurs propres expressions culturelles et à y avoir accès, en tenant dûment compte des conditions et besoins particuliers des femmes, ainsi que de divers groupes sociaux, y compris les personnes appartenant aux minorités et les peuples autochtones ;
- (b) à avoir accès aux diverses expressions culturelles provenant de leur territoire ainsi que des autres pays du monde.

2. Les Parties s'efforcent également de reconnaître l'importante contribution des artistes et de tous ceux qui sont impliqués dans le processus créateur, des communautés culturelles et des organisations qui les soutiennent dans leur travail, ainsi que leur rôle central qui est de nourrir la diversité des expressions culturelles.

Article 8 - Mesures destinées à protéger les expressions culturelles

1. Sans préjudice des dispositions des articles 5 et 6, une Partie peut diagnostiquer l'existence de situations spéciales où les expressions culturelles, sur son territoire, sont soumises à un risque d'extinction, à une grave menace, ou nécessitent de quelque façon que ce soit une sauvegarde urgente.

2. Les Parties peuvent prendre toutes les mesures appropriées pour protéger et préserver les expressions culturelles dans les situations mentionnées au paragraphe 1 conformément aux dispositions de la présente Convention.

3. Les Parties font rapport au Comité intergouvernemental visé à l'article 23 sur toutes les mesures prises pour faire face aux exigences de la situation, et le Comité peut formuler des recommandations appropriées.

Article 9 - Partage de l'information et transparence

Les Parties :

- (a) fournissent tous les quatre ans, dans leurs rapports à l'UNESCO, l'information appropriée sur les mesures prises en vue de protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles sur leur territoire et au niveau international ;

- (b) désignent un point de contact chargé du partage de l'information relative à la présente Convention ;
- (c) partagent et échangent l'information relative à la protection et à la promotion de la diversité des expressions culturelles.

Article 10 - Éducation et sensibilisation du public

Les Parties :

- (a) favorisent et développent la compréhension de l'importance de la protection et de la promotion de la diversité des expressions culturelles, notamment par le biais de programmes d'éducation et de sensibilisation accrue du public ;
- (b) coopèrent avec les autres Parties et les organisations internationales et régionales pour atteindre l'objectif du présent article ;
- (c) s'emploient à encourager la créativité et à renforcer les capacités de production par la mise en place de programmes d'éducation, de formation et d'échanges dans le domaine des industries culturelles. Ces mesures devraient être appliquées de manière à ne pas avoir d'impact négatif sur les formes de production traditionnelles.

Article 11 - Participation de la société civile

Les Parties reconnaissent le rôle fondamental de la société civile dans la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles. Les Parties encouragent la participation active de la société civile à leurs efforts en vue d'atteindre les objectifs de la présente Convention.

Article 12 - Promotion de la coopération internationale

Les Parties s'emploient à renforcer leur coopération bilatérale, régionale et internationale afin de créer des conditions propices à la promotion de la diversité des expressions culturelles, en tenant particulièrement compte des situations mentionnées aux articles 8 et 17, en vue notamment de :

- (a) faciliter le dialogue entre elles sur la politique culturelle ;
- (b) renforcer les capacités stratégiques et de gestion du secteur public dans les institutions culturelles publiques, grâce aux échanges culturels professionnels et internationaux, ainsi qu'au partage des meilleures pratiques ;
- (c) renforcer les partenariats avec la société civile, les organisations non gouvernementales et le secteur privé, et entre ces entités, pour favoriser et promouvoir la diversité des expressions culturelles ;
- (d) promouvoir l'utilisation des nouvelles technologies et encourager les partenariats afin de renforcer le partage de l'information et la compréhension culturelle, et de favoriser la diversité des expressions culturelles ;

- (e) encourager la conclusion d'accords de coproduction et de codistribution.

Article 13 - Intégration de la culture dans le développement durable

Les Parties s'emploient à intégrer la culture dans leurs politiques de développement, à tous les niveaux, en vue de créer des conditions propices au développement durable et, dans ce cadre, de favoriser les aspects liés à la protection et à la promotion de la diversité des expressions culturelles.

Article 14 - Coopération pour le développement

Les Parties s'attachent à soutenir la coopération pour le développement durable et la réduction de la pauvreté, particulièrement pour ce qui est des besoins spécifiques des pays en développement, en vue de favoriser l'émergence d'un secteur culturel dynamique, entre autres par les moyens suivants :

- (a) Le renforcement des industries culturelles des pays en développement :
- (i) en créant et en renforçant les capacités de production et de distribution culturelles dans les pays en développement ;
 - (ii) en facilitant l'accès plus large de leurs activités, biens et services culturels au marché mondial et aux circuits de distribution internationaux ;
 - (iii) en permettant l'émergence de marchés locaux et régionaux viables ;
 - (iv) en adoptant, chaque fois que possible, des mesures appropriées dans les pays développés en vue de faciliter l'accès à leur territoire des activités, biens et services culturels des pays en développement ;
 - (v) en soutenant le travail créatif et en facilitant, dans la mesure du possible, la mobilité des artistes des pays en développement ;
 - (vi) en encourageant une collaboration appropriée entre pays développés et pays en développement, notamment dans les domaines de la musique et du film ;
- (b) Le renforcement des capacités par l'échange d'information, d'expérience et d'expertise, ainsi que la formation des ressources humaines dans les pays en développement dans les secteurs public et privé concernant notamment les capacités stratégiques et de gestion, l'élaboration et la mise en œuvre des politiques, la promotion et la distribution des expressions culturelles, le développement des moyennes, petites et microentreprises, l'utilisation des technologies ainsi que le développement et le transfert des compétences ;
- (c) Le transfert de technologies et de savoir-faire par la mise en place de mesures incitatives appropriées, en particulier dans le domaine des industries et des entreprises culturelles ;

(d) Le soutien financier par :

- (i) l'établissement d'un Fonds international pour la diversité culturelle, comme prévu à l'article 18 ;
- (ii) l'octroi d'une aide publique au développement, en tant que de besoin, y compris une assistance technique destinée à stimuler et soutenir la créativité ;
- (iii) d'autres formes d'aide financière telles que des prêts à faible taux d'intérêt, des subventions et d'autres mécanismes de financement.

Article 15 - Modalités de collaboration

Les Parties encouragent le développement de partenariats, entre les secteurs public et privé et les organisations à but non lucratif et en leur sein, afin de coopérer avec les pays en développement au renforcement de leur capacité de protéger et promouvoir la diversité des expressions culturelles. Ces partenariats novateurs mettront l'accent, en réponse aux besoins concrets des pays en développement, sur le développement des infrastructures, des ressources humaines et des politiques ainsi que sur les échanges d'activités, biens et services culturels.

Article 16 - Traitement préférentiel pour les pays en développement

Les pays développés facilitent les échanges culturels avec les pays en développement en accordant, au moyen de cadres institutionnels et juridiques appropriés, un traitement préférentiel à leurs artistes et autres professionnels et praticiens de la culture, ainsi qu'à leurs biens et services culturels.

Article 17 - Coopération internationale dans les situations de menace grave contre les expressions culturelles

Les Parties coopèrent pour se porter mutuellement assistance, en veillant en particulier aux pays en développement, dans les situations mentionnées à l'article 8.

Article 18 - Fonds international pour la diversité culturelle

1. Il est créé un Fonds international pour la diversité culturelle, ci-après dénommé « le Fonds ».
2. Le Fonds est constitué en fonds-en-dépôt conformément au Règlement financier de l'UNESCO.
3. Les ressources du Fonds sont constituées par :
 - (a) les contributions volontaires des Parties ;
 - (b) les fonds alloués à cette fin par la Conférence générale de l'UNESCO ;
 - (c) les versements, dons ou legs que pourront faire d'autres États, des organisations et programmes du système des Nations Unies, d'autres organisations régionales ou internationales, et des organismes publics ou privés ou des personnes privées ;

- (d) tout intérêt dû sur les ressources du Fonds ;
 - (e) le produit des collectes et les recettes des manifestations organisées au profit du Fonds ;
 - (f) toutes autres ressources autorisées par le règlement du Fonds.
4. L'utilisation des ressources du Fonds est décidée par le Comité intergouvernemental sur la base des orientations de la Conférence des Parties visée à l'article 22.
5. Le Comité intergouvernemental peut accepter des contributions et autres formes d'assistance à des fins générales ou spécifiques se rapportant à des projets déterminés, pourvu que ces projets soient approuvés par lui.
6. Les contributions au Fonds ne peuvent être assorties d'aucune condition politique, économique ou autre qui soit incompatible avec les objectifs de la présente Convention.
7. Les Parties s'attachent à verser des contributions volontaires sur une base régulière pour la mise en œuvre de la présente Convention.

Article 19 - Échange, analyse et diffusion de l'information

1. Les Parties s'accordent pour échanger l'information et l'expertise relatives à la collecte des données et aux statistiques concernant la diversité des expressions culturelles, ainsi qu'aux meilleures pratiques pour la protection et la promotion de celle-ci.
2. L'UNESCO facilite, grâce aux mécanismes existant au sein du Secrétariat, la collecte, l'analyse et la diffusion de toutes les informations, statistiques et meilleures pratiques en la matière.
3. Par ailleurs, l'UNESCO constitue et tient à jour une banque de données concernant les différents secteurs et organismes gouvernementaux, privés et à but non lucratif, œuvrant dans le domaine des expressions culturelles.
4. En vue de faciliter la collecte des données, l'UNESCO accorde une attention particulière au renforcement des capacités et de l'expertise des Parties qui formulent la demande d'une assistance en la matière.
5. La collecte de l'information définie dans le présent article complète l'information visée par les dispositions de l'article 9.

V. Relations avec les autres instruments

Article 20 - Relations avec les autres instruments : soutien mutuel, complémentarité et non-subordination

1. Les Parties reconnaissent qu'elles doivent remplir de bonne foi leurs obligations en vertu de la présente Convention et de tous les autres traités auxquels elles sont parties. Ainsi, sans subordonner cette Convention aux autres traités,

- (a) elles encouragent le soutien mutuel entre cette Convention et les autres traités auxquels elles sont parties ; et
 - (b) lorsqu'elles interprètent et appliquent les autres traités auxquels elles sont parties ou lorsqu'elles souscrivent à d'autres obligations internationales, les Parties prennent en compte les dispositions pertinentes de la présente Convention.
2. Rien dans la présente Convention ne peut être interprété comme modifiant les droits et obligations des Parties au titre d'autres traités auxquels elles sont parties.

Article 21 - Concertation et coordination internationales

Les Parties s'engagent à promouvoir les objectifs et principes de la présente Convention dans d'autres enceintes internationales. À cette fin, les Parties se consultent, s'il y a lieu, en gardant à l'esprit ces objectifs et ces principes.

VI. Organes de la Convention

Article 22 - Conférence des Parties

1. Il est établi une Conférence des Parties. La Conférence des Parties est l'organe plénier et suprême de la présente Convention.
2. La Conférence des Parties se réunit en session ordinaire tous les deux ans, dans la mesure du possible dans le cadre de la Conférence générale de l'UNESCO. Elle peut se réunir en session extraordinaire si elle en décide ainsi ou si une demande est adressée au Comité intergouvernemental par au moins un tiers des Parties.
3. La Conférence des Parties adopte son règlement intérieur.
4. Les fonctions de la Conférence des Parties sont, entre autres :
 - (a) d'élire les membres du Comité intergouvernemental ;
 - (b) de recevoir et d'examiner les rapports des Parties à la présente Convention transmis par le Comité intergouvernemental ;
 - (c) d'approuver les directives opérationnelles préparées, à sa demande, par le Comité intergouvernemental ;
 - (d) de prendre toute autre mesure qu'elle juge nécessaire pour promouvoir les objectifs de la présente Convention.

Article 23 - Comité intergouvernemental

1. Il est institué auprès de l'UNESCO un Comité intergouvernemental pour la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles, ci-après dénommé « le Comité intergouvernemental ». Il est composé de représentants de 18 États Parties à la Convention, élus pour quatre ans par la Conférence des Parties dès que la présente Convention entrera en vigueur conformément à l'article 29.

2. Le Comité intergouvernemental se réunit une fois par an.
3. Le Comité intergouvernemental fonctionne sous l'autorité et conformément aux directives de la Conférence des Parties et lui rend compte.
4. Le nombre des membres du Comité intergouvernemental sera porté à 24 dès lors que le nombre de Parties à la Convention atteindra 50.
5. L'élection des membres du Comité intergouvernemental est basée sur les principes de la répartition géographique équitable et de la rotation.
6. Sans préjudice des autres attributions qui lui sont conférées par la présente Convention, les fonctions du Comité intergouvernemental sont les suivantes :
 - (a) promouvoir les objectifs de la présente Convention, encourager et assurer le suivi de sa mise en œuvre ;
 - (b) préparer et soumettre à l'approbation de la Conférence des Parties, à sa demande, des directives opérationnelles relatives à la mise en œuvre et à l'application des dispositions de la Convention ;
 - (c) transmettre à la Conférence des Parties les rapports des Parties à la Convention, accompagnés de ses observations et d'un résumé de leur contenu ;
 - (d) faire des recommandations appropriées dans les situations portées à son attention par les Parties à la Convention conformément aux dispositions pertinentes de la Convention, en particulier l'article 8 ;
 - (e) établir des procédures et autres mécanismes de consultation afin de promouvoir les objectifs et principes de la présente Convention dans d'autres enceintes internationales ;
 - (f) accomplir toute autre tâche dont il peut être chargé par la Conférence des Parties.
7. Le Comité intergouvernemental, conformément à son Règlement intérieur, peut inviter à tout moment des organismes publics ou privés ou des personnes physiques à participer à ses réunions en vue de les consulter sur des questions spécifiques.
8. Le Comité intergouvernemental établit et soumet son Règlement intérieur à l'approbation de la Conférence des Parties.

Article 24 - Secrétariat de l'UNESCO

1. Les organes de la Convention sont assistés par le Secrétariat de l'UNESCO.
2. Le Secrétariat prépare la documentation de la Conférence des Parties et du Comité intergouvernemental ainsi que le projet d'ordre du jour de leurs réunions, aide à l'application de leurs décisions et fait rapport sur celle-ci.

VII. Dispositions finales

Article 25 - Règlement des différends

1. En cas de différend entre les Parties à la présente Convention sur l'interprétation ou l'application de la Convention, les Parties recherchent une solution par voie de négociation.
2. Si les Parties concernées ne peuvent parvenir à un accord par voie de négociation, elles peuvent recourir d'un commun accord aux bons offices ou demander la médiation d'un tiers.
3. S'il n'y a pas eu de bons offices ou de médiation ou si le différend n'a pu être réglé par négociation, bons offices ou médiation, une Partie peut avoir recours à la conciliation conformément à la procédure figurant en Annexe à la présente Convention. Les Parties examinent de bonne foi la proposition de résolution du différend rendue par la Commission de conciliation.
4. Chaque Partie peut, au moment de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer qu'elle ne reconnaît pas la procédure de conciliation prévue ci-dessus. Toute Partie ayant fait une telle déclaration, peut, à tout moment, retirer cette déclaration par une notification au Directeur général de l'UNESCO.

Article 26 - Ratification, acceptation, approbation ou adhésion par les États membres

1. La présente Convention est soumise à la ratification, à l'acceptation, à l'approbation ou à l'adhésion des États membres de l'UNESCO, conformément à leurs procédures constitutionnelles respectives.
2. Les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion sont déposés auprès du Directeur général de l'UNESCO.

Article 27 - Adhésion

1. La présente Convention est ouverte à l'adhésion de tout État non membre de l'UNESCO mais membre de l'Organisation des Nations Unies ou de l'une de ses institutions spécialisées, invité à y adhérer par la Conférence générale de l'Organisation.
2. La présente Convention est également ouverte à l'adhésion des territoires qui jouissent d'une complète autonomie interne, reconnue comme telle par l'Organisation des Nations Unies, mais qui n'ont pas accédé à la pleine indépendance conformément à la résolution 1514 (XV) de l'Assemblée générale et qui ont compétence pour les matières dont traite la présente Convention, y compris la compétence pour conclure des traités sur ces matières.
3. Les dispositions suivantes s'appliquent aux organisations d'intégration économique régionale :
 - (a) la présente Convention est aussi ouverte à l'adhésion de toute organisation d'intégration économique régionale, qui, sous réserve des paragraphes suivants, est pleinement liée par les dispositions de la Convention au même titre que les États parties ;

- (b) lorsqu'un ou plusieurs États membres d'une telle organisation sont également Parties à la présente Convention, cette organisation et cet ou ces États membres conviennent de leur responsabilité dans l'exécution de leurs obligations en vertu de la présente Convention. Ce partage des responsabilités prend effet une fois achevée la procédure de notification décrite à l'alinéa (c). L'organisation et les États membres ne sont pas habilités à exercer concurremment les droits découlant de la présente Convention. En outre, dans les domaines relevant de leur compétence, les organisations d'intégration économique disposent pour exercer leur droit de vote d'un nombre de voix égal au nombre de leurs États membres qui sont Parties à la présente Convention. Ces organisations n'exercent pas leur droit de vote si les États membres exercent le leur et inversement ;
 - (c) une organisation d'intégration économique régionale et son État ou ses États membres qui ont convenu d'un partage des responsabilités tel que prévu à l'alinéa (b) informent les Parties du partage ainsi proposé de la façon suivante :
 - (i) dans son instrument d'adhésion, cette organisation indique de façon précise le partage des responsabilités en ce qui concerne les questions régies par la Convention ;
 - (ii) en cas de modification ultérieure des responsabilités respectives, l'organisation d'intégration économique régionale informe le dépositaire de toute proposition de modification de ces responsabilités ; le dépositaire informe à son tour les Parties de cette modification ;
 - (d) les États membres d'une organisation d'intégration économique régionale qui deviennent Parties à la Convention sont présumés demeurer compétents pour tous les domaines n'ayant pas fait l'objet d'un transfert de compétence à l'organisation expressément déclaré ou signalé au dépositaire ;
 - (e) on entend par « organisation d'intégration économique régionale » une organisation constituée par des États souverains membres de l'Organisation des Nations Unies ou de l'une de ses institutions spécialisées, à laquelle ces États ont transféré leur compétence dans des domaines régis par la présente Convention et qui a été dûment autorisée, selon ses procédures internes, à en devenir Partie.
4. L'instrument d'adhésion est déposé auprès du Directeur général de l'UNESCO.

Article 28 - Point de contact

Lorsqu'elle devient Partie à la présente Convention, chaque Partie désigne le point de contact visé à l'article 9.

Article 29 - Entrée en vigueur

1. La présente Convention entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du trentième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, mais uniquement à l'égard des États ou des organisations d'intégration économique régionale qui auront déposé leurs instruments respectifs de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion à cette

date ou antérieurement. Elle entrera en vigueur pour toute autre Partie trois mois après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

2. Aux fins du présent article, aucun des instruments déposés par une organisation d'intégration économique régionale ne doit être considéré comme venant s'ajouter aux instruments déjà déposés par les États membres de ladite organisation.

Article 30 - Régimes constitutionnels fédéraux ou non unitaires

Reconnaissant que les accords internationaux lient également les Parties indépendamment de leurs systèmes constitutionnels, les dispositions ci-après s'appliquent aux Parties ayant un régime constitutionnel fédéral ou non unitaire :

- (a) en ce qui concerne les dispositions de la présente Convention dont l'application relève de la compétence du pouvoir législatif fédéral ou central, les obligations du gouvernement fédéral ou central seront les mêmes que celles des Parties qui ne sont pas des États fédéraux ;
- (b) en ce qui concerne les dispositions de la présente Convention dont l'application relève de la compétence de chacune des unités constituantes telles que États, comtés, provinces ou cantons, qui ne sont pas, en vertu du régime constitutionnel de la fédération, tenus de prendre des mesures législatives, le gouvernement fédéral portera, si nécessaire, lesdites dispositions à la connaissance des autorités compétentes des unités constituantes telles qu'États, comtés, provinces ou cantons avec son avis favorable pour adoption.

Article 31 - Dénonciation

1. Chacune des Parties a la faculté de dénoncer la présente Convention.
2. La dénonciation est notifiée par un instrument écrit déposé auprès du Directeur général de l'UNESCO.
3. La dénonciation prend effet douze mois après réception de l'instrument de dénonciation. Elle ne modifie en rien les obligations financières dont la Partie dénonciatrice est tenue de s'acquitter jusqu'à la date à laquelle le retrait prend effet.

Article 32 - Fonctions du dépositaire

Le Directeur général de l'UNESCO, en sa qualité de dépositaire de la présente Convention, informe les États membres de l'Organisation, les États non membres et les organisations d'intégration économique régionale visés à l'article 27, ainsi que l'Organisation des Nations Unies, du dépôt de tous les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion mentionnés aux articles 26 et 27, de même que des dénonciations prévues à l'article 31.

Article 33 - Amendements

1. Toute Partie peut, par voie de communication écrite adressée au Directeur général, proposer des amendements à la présente Convention. Le Directeur général transmet cette communication à toutes les Parties. Si, dans les six mois qui suivent la date de transmission de la communication, la moitié au moins des Parties donne une réponse favorable à cette demande, le Directeur général présente cette proposition à la prochaine session de la Conférence des Parties pour discussion et éventuelle adoption.
2. Les amendements sont adoptés à la majorité des deux tiers des Parties présentes et votantes.
3. Les amendements à la présente Convention, une fois adoptés, sont soumis aux Parties pour ratification, acceptation, approbation ou adhésion.
4. Pour les Parties qui les ont ratifiés, acceptés, approuvés ou y ont adhéré, les amendements à la présente Convention entrent en vigueur trois mois après le dépôt des instruments visés au paragraphe 3 du présent article par les deux tiers des Parties. Par la suite, pour chaque Partie qui ratifie, accepte, approuve un amendement ou y adhère, cet amendement entre en vigueur trois mois après la date de dépôt par la Partie de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.
5. La procédure établie aux paragraphes 3 et 4 ne s'applique pas aux amendements apportés à l'article 23 concernant le nombre des membres du Comité intergouvernemental. Ces amendements entrent en vigueur au moment de leur adoption.
6. Un État ou une organisation d'intégration économique régionale au sens de l'article 27 qui devient Partie à la présente Convention après l'entrée en vigueur d'amendements conformément au paragraphe 4 du présent article est, faute d'avoir exprimé une intention différente, considéré comme étant :
 - (a) Partie à la présente Convention ainsi amendée ; et
 - (b) Partie à la présente Convention non amendée à l'égard de toute Partie qui n'est pas liée par ces amendements.

Article 34 - Textes faisant foi

La présente Convention est établie en anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe, les six textes faisant également foi.

Article 35 - Enregistrement

Conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies, la présente Convention sera enregistrée au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies à la requête du Directeur général de l'UNESCO.

ANNEXE**Procédure de conciliation*****Article premier - Commission de conciliation***

Une Commission de conciliation est créée à la demande de l'une des Parties au différend. À moins que les Parties n'en conviennent autrement, la Commission se compose de cinq membres, chaque Partie concernée en désignant deux et le Président étant choisi d'un commun accord par les membres ainsi désignés.

Article 2 - Membres de la commission

En cas de différend entre plus de deux Parties, les parties ayant le même intérêt désignent leurs membres de la Commission d'un commun accord. Lorsque deux Parties au moins ont des intérêts indépendants ou lorsqu'elles sont en désaccord sur la question de savoir si elles ont le même intérêt, elles nomment leurs membres séparément.

Article 3 - Nomination

Si, dans un délai de deux mois après la demande de création d'une commission de conciliation, tous les membres de la Commission n'ont pas été nommés par les Parties, le Directeur général de l'UNESCO procède, à la requête de la Partie qui a fait la demande, aux nominations nécessaires dans un nouveau délai de deux mois.

Article 4 - Président de la commission

Si, dans un délai de deux mois après la nomination du dernier des membres de la Commission, celle-ci n'a pas choisi son Président, le Directeur général procède, à la requête d'une Partie, à la désignation du Président dans un nouveau délai de deux mois.

Article 5 - Décisions

La Commission de conciliation prend ses décisions à la majorité des voix de ses membres. À moins que les Parties au différend n'en conviennent autrement, elle établit sa propre procédure. Elle rend une proposition de résolution du différend que les Parties examinent de bonne foi.

Article 6 - Désaccords

En cas de désaccord au sujet de la compétence de la Commission de conciliation, celle-ci décide si elle est ou non compétente.

DONE in Paris this ninth day of December 2005 in two authentic copies bearing the signature of the President of the thirty-third session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and certified true copies of which shall be delivered to all the States, territories and regional economic integration organizations referred to in Articles 26 and 27 as well as to the United Nations.

FAIT à Paris ce neuvième jour de décembre 2005, en deux exemplaires authentiques portant la signature du Président de la Conférence générale réunie en sa trente-troisième session, et du Directeur général de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture, qui seront déposés dans les archives de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture, et dont les copies certifiées conformes seront remises à tous les États, territoires et organisations d'intégration économique régionale visés aux articles 26 et 27 ainsi qu'à l'Organisation des Nations Unies.

HECHO en París en este día nueve de diciembre de 2005, en dos ejemplares auténticos que llevan la firma del Presidente de la Conferencia General, en su trigésimo tercera reunión, y del Director General de la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura, ejemplares que se depositarán en los archivos de esta Organización, y cuyas copias certificadas conformes se remitirán a todos los Estados, territorios y organizaciones de integración económica regional a que se refieren los Artículos 26 y 27, así como a las Naciones Unidas.

СОВЕРШЕНО в Париже девятого декабря 2005 года в двух autentичных экземплярах за подписью Председателя Генеральной конференции, собравшейся на свою тридцать третью сессию, и Генерального директора Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры, надлежащим образом заверенные копии которых направляются всем государствам, территориям и организациям региональной экономической интеграции, указанным в статьях 26 и 27, а также Организации Объединенных Наций.

حجرت في باريس في هذا اليوم التاسع من كانون الأول/ديسمبر ٢٠٠٥، في نسختين أصليتين تخملاً توقيع رئيس المؤتمر العام في دورته الثالثة والثلاثين والمدير العام لمنظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة، وستودع هتان النسختان في محفوظات منظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة، وسترسل نسخ مصدق عليها مطابقة للأصل إلى جميع الدول والأراضي ومنظمات التكامل الاقتصادي الإقليمي المشار إليها في المادتين ٢٦ و ٢٧ وإلى منظمة الأمم المتحدة.

2005 年 12 月 9 日订于巴黎，一式两份，均为正本，由联合国教科文组织大会第三十三届会议主席和联合国教科文组织总干事签署，并存放于联合国教科文组织的档案中，经核准的副本将分送第 26 条和 27 条提及的所有国家、地区和地区经济一体化组织以及联合国。

The foregoing is the authentic text of the Convention hereby duly adopted by the General Conference of UNESCO at its 33rd session, held in Paris and declared closed on the twenty-first day of October 2005.

Le texte qui précède est le texte authentique de la Convention dûment adoptée par la Conférence générale de l'UNESCO à sa 33e session, qui s'est tenue à Paris et qui a été déclarée close le vingt et un octobre 2005.

Lo anterior es el texto auténtico de la Convención aprobada en buena y debida forma por la Conferencia General de la UNESCO en su 33ª reunión, celebrada en París y clausurada el veintiuno de octubre de 2005.

Приведенный выше текст является подлинным текстом Конвенции, надлежащим образом принятой Генеральной конференцией ЮНЕСКО на ее 33-й сессии, которая состоялась в Париже и была объявлена закрытой двадцать первого октября 2005 года.

النص الوارد أعلاه هو النص الأصلي للاتفاقية التي اعتمدها المؤتمر العام لليونسكو في دورته الثالثة والثلاثين المنعقدة في باريس والتي أعلن اختتامها في الحادي والعشرين من شهر تشرين الأول/أكتوبر ٢٠٠٥.

~~上述文本为在巴黎召开的、于 2005 年 10 月 21 日闭幕的教科文组织大会第三十三届会议通过的公约正式文本。~~

IN WITNESS WHEREOF we have appended our signatures.

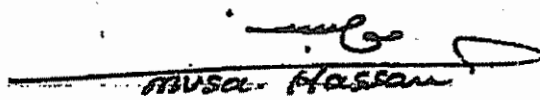
EN FOI DE QUOI ont apposé leurs signatures :

EN FE DE LO CUAL estampan sus firmas :

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ЧЕГО настоящую Конвенцию подписали:

وإثباتاً لما تقدم وقع الشخصان المذكوران أدناه على هذه الاتفاقية.

为此，我们在本公约签字，以昭信守。

President of the General Conference
Le Président de la Conférence générale
El Presidente de la Conferencia General
Председатель Генеральной
конференции
رئيس المؤتمر العام
大会主席

Director-General
Le Directeur général
Et Director General
Генеральный директор
المدير العام
总干事

Certified Copy
Copie certifiée conforme
Copia certificada conforme
Заверенная копия
صورة طبق الأصل
兹证明文本无误

Paris,
Paris,
Париж,
باريس,
巴黎,

17 JAN 2006

Abdulqawi A. YUSUF
Legal Adviser / Conseiller juridique

Legal Adviser
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Conseiller juridique
de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture

Asesor Jurídico
de la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura

Юрисконсульт
Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры

المستشار القانوني
لنظمة الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة

法律顾问
联合国教育、科学及文化组织